

Szerkesztőség: Kadóhivatal
és nyomda: Bul. Rez. Ferdinánd (József főherceg-ut.) 4.
Telefon: 151. Sürögnyomda
Közöny, Arad. :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona,
kiadása és rovációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évesre
1080, félévre 540, negyed-
évre 270, havonta 90 Lej.
Külföldre havonta 50 Lejfel-
több :: Egyes szám 5 Lej.
Vasárnap 6 Lej. :: (Bucu-
restiben 50 banf. felár)
Hirdetések tarifa szerinti

XLVI. évfolyam, 11. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, 1931. január hó 15

Emelés...! Drágítás...!

Azt olvastam az *Aradi Közlöny* egyik legutóbbi számában, hogy a romániai biztosító társaságok emelni akarják a díjakat. Szivettető szavakban panaszzolják el szegények, hogy már majdnem tönkremennek, annyit vesztenek esztendőről-esztendőre. Nincs-e módunkban betekinteni a biztosító társaságok üzleti szövevényeibe, de azt hisszük, hogy a kartell atyailag gondoskodik róla, hogy ezek a veszteségek csak papíron és újságcikkekben létezzenek, a valóságban ellenben ne a biztosító társulat legyen a vesztes, hanem a biztosított fél.

Reszkető izgalommal olvassuk a nagy eseményt, hogy e hét végére Bucurestibe vezérigazgatói konferenciát hívtak össze a Társaságok, melynek napirendjén a helyzet szanálása szerepel. Valószínű, hogy nem bennünket, biztosított feleket fognak szanálni, hanem a vezérigazgató urak saját magukat. Tehát el lehetünk készülve, amit egyébként be is harangoznak, hogy fel fogják emelni a biztosítási díjakat.

Amikor a kormány a drágaság letörésén dolgozik és rendeletileg készül leszorítani a különböző élelmiszerek és ipari cikkek árát, akkor valóban csodálkozunk kell, hogy a biztosító társulatok vezeterei még díjemelési konferenciát merészelnék összehívni. Nem vonjuk kétségbe, hogy a biztosító társulatok mammutfizetési vezetői olyan összeköttetésekkel rendelkeznek, amelyek magasabb helyen megszerzik a szarkiciót a konferencia ár- és életdrágító határozatának. De amikor mi biztosítottak és a kartellnek védtelenül kiszolgáltatottak itt állunk telítetlenül: mégis arra kellene gondolni a nagybefolyású uraknak, hogy a mai gazdasági viszonyok talán nem alkalmasak a biztosítási életszükséglet megdrágítására.

Különbö is rossz üzletemberek a romániai biztosító társaságok törzsfőnökei. Mert egészséges üzleti elv az lenne, ha leszállítanák a díjakat, hisz láthatják, hogy a tüzbiztosítás iránt elvesztette bizalmát a legtöbb üzletfél és aki csak teheti, menekül biztosításaival a külföldre.

A biztosító-társaságoknak áldozatot kellene hozniuk, hogy rendbeszedjék valahogy renoméjuk utolsó foszlányait. Kár esetén nem pörökről, nem törvényszéki tárgyalásokról, hanem haladéktalan, gyors kártérítésről. Óhajtánánk újságcikkeket olvasni.

Emlékezünk, hogy a háború előtt, ha egy községben nagyobb tüzvész dühöngött, kocsin sietett ki az aradi biztosítási vezértitkár és nagyobb összegű pénzt vitt magával, hogy egy-egy a kontó pénzmennyiséggel rögtön segítsen az intézetnél biztosított feleknél.

Ha a mai biztosítási vezetők robognának ki egy község égéséhez, akkor pénz helyett ügyvédekkel vinnének magukkal.

Megdöbentő az a cinizmus, amellyel a Bucurestiben konferenciázó urak sorsunk és zsebünk felett dönteni készülnek. Röviden kijelentik, hogy revízió alá veszik az eddigi tüzdij-táblázatot és annak hatályon kívül helyezésével életbeléptetik az újat, mely hogy néhány nap, vagy néhány hét múlva szedi-e ki zsebünk ből a magasabb díjakat: az csak a vezérigazgatói konferencia önkényétől függ.

Legfőbb ideje lenne, hogy a kormány végére erélyes kézzel nyuljon bele a biztosítási dzsungelbe. A tüzbiztosítás nem luxus, hanem elsőrendű közgazdasági életszükséglet. A biztosított és biztosítási díjat fizető polgárok milliói joggal számíthatnak annyi védelemre, mint amennyit a biztosító társulatok élveznek a mindent elnéző hatóságok részéről.

Ismételten tapasztaljuk, hogy az állam be-

Uj kormányválság fenyeget

Nem fogadta tetszéssel az uralkodó a kormányelnök javaslatát. A bucaresti-i sajtó szerint a Vidrighin-ügy aláásta a kormány tekintélyét

Titulescu elhagyja a londoni követséget és ankétokon készül a kormány tévedéseiről felvilágosítani az országot

Bucurestiből jelentik: "Az *Adeverul* mai száma foglalkozik a kormány helyzetével és azt nem tartja tulságosan szilárdnak. Teljesen beavatott befentések véleményei szerint akut kormányválságról lehet beszélni. A kormány helyzetének — a lap szerint — a Vidrighin-ügy rendkívül sokat ártott, mert a volt CFR vezérigazgató, akit állítólag a nemzeti-parasztpárt, illetve főként az erdélyi nemzeti-párt rendíthetetlennek hitt, hónapok óta rezisztált és engedte, hogy az ellenzéki sajtó az ő személyén keresztül aláássa a kormány tekintélyét. Vidrighinnek be kellett volna látnia, hogy személye súlyos ballasztot képez és ahelyett, hogy bevért volna, míg eltávolítják, mint jó pártm-

bernek, korábban kellett volna a konzekvenciákat levonnia.

A lap szerint Popovici Mihály helyettes miniszterelnök ma délután kihallgatáson jelent meg a királynál és előterjesztette az új CFR igazgató kinevezésére vonatkozó javaslatát, de az általa tett javaslat semmiképpen nem nyerte meg az államfő tetszését, ami nyilvánvaló bizalmatlanság jelét mutatja az uralkodó részéről a kormánnyal szemben. A lap folytatólag rámutat a kormány kebeffében és a kormánypárt soraiban felmerült ellentétekre, ami Vaida és Maniu erős kezének hiányát érezteti. Az Adeverul nem tartja kizártnak, hogy a kormány még Mironescu visszaérkezése előtt és esetleg ma vagy holnap visszalép.

Titulescu lehangoztan hagyja el Londont

Bucurestiből jelentik: A belpolitikának legújabb nagy szenációja az a hír, amely Titulescu londoni meghatalmazott miniszternek végleges visszatéréséről ad hírt Bucurestibe. A londoni meghatalmazott miniszter táviratban értesítette családját, hogy január 25. és 30. között végleg visszatér Romániába és arra kérte a családot, hogy lakását hozzák rendbe. Titulescu nem tér többé vissza Londonba és az őszi politikai idényben már aktív részt vesz majd a belpolitikában.

Arra vonatkozólag, hogy Titulescu miért hagyja ott tekintélyt jelentő pozícióját, több verzió van forgalomban. A londoni követet állítólag ekedvetlenítette, hogy fizetését nagy mértékben csökkentették. Egyes sajtóorganumok azonban azzal magyarázzák Titulescu visszatérését, hogy segíteni akar az országon, amely nem tud kilábalni abból a kátyuból, ahová az egyes kormányok juttatták. Főleg a kölcsön megszerzésénél akar segíteni Ro-

mániának, amelyre nézve a londoni miniszternek az a fölfogása, hogy nem rövidlejárata kölcsönrel lehet az ország gazdasági helyzetét orvosolni, hanem csakis egy olyan kölcsönrel, amelyet a Népszövetség folyósít. A kormány eddig mindig azzal hitegette Titulescut, hogy elfogadja ajánlatait, a valóságban azonban ellenkezően cselekedett.

A londoni meghatalmazott minisztert bántotta az, hogy tanácsait figyelmen kívül hagyták s most az a szándéka, hogy hazatérése után előadásokat tart és négyületeken is felszólal, ahol ki fogja fejteni, hogyan lehetett volna az ország gazdasági és pénzügyi helyzetét orvosolni. Titulescu ebből az alkalomból igen érdekes leleplezéseket fog közölni arról, hogy Romániát milyen szemmel nézték a külföldi pénzügyi körök. Nem valószínű azonban, hogy Titulescu az ellenzékhez csatlakozik. Őszig megtartja a Népszövetségénél viselt megbízotti állását és csak azután vesz részt a tényleges politikában.

A királyság visszaállítására készülnek

Görögországban Bucuresti-i diplomáciai körök előtt nem titok a restauráció terve. Néhány nappal

ezelőtt Aradmegyében vadászott György görög király

A kormánynak nincs hivatalos tudomása a készülő restaurációról

Bucurestiből jelentik: Diplomáciai körökben erősen tartja magát az a hír, hogy *Görögországban a királyság visszaállítására készülnek és György exkirály hamarosan visszakerül a trónra*. A hírek szerint most már Venizelos sem ellenzi és a görög politikai körökben főleg az a körülmény keltett mély benyomást, hogy Anglia György király visszatérése mellett exponálta magát. A bucaresti-i diplomáciai körökben már régebben beszélnek a restaurációról és a napokban Athénből érkezett jelentések azt a fellelést látszanak megerősíteni, hogy a királyság visszaállítása a legközelebbi jövőben megtörténik.

György király visszatérésének híre nagy feltűnést keltett román politikai körökben, miután a görög exuralkodót közeli rokonági kötelékek kötik a román királyi családhoz. Károly király elvált felesége, Elena királyné leánya György királynak, aki egyébként — mint megírtuk — néhány nappal ezelőtt Aradmegyében tartózkodott, ahol Miklós királyi herceg társaságában vadászott. A görög királyság visszaállításával kapcsolatosan a Cuvantul mai száma közli, hogy kérdést intézett kormánykörökhöz, ahol azonban kijelentették, hogy nincs hivatalos tudomásuk a restaurációtervekről.

lenyul a magángazdaság életébe is, amikor a mai kritikus viszonyokon operatív segíteni kell. Itt volna az ideje, hogy segítsen rajtuk is és hívjon életre egy nagy állami tüzbiztosító szervezet, amely altruista alapon oldja meg ezt

a nagy gazdasági kérdést, nem pedig vakmerő nyereszkodással, díjemelésekkel és a kartellek garázdálkodásával, mint ahogy a mai biztosító társulatok teszik.

Egy díjazó.

Purgly Emil csanádi főispán a lemondás gondolatával foglalkozik

Izgalmas megyegyűlések Makón — A belügyminisztérium megváltoztatott egy főispáni döntést — Jár-e a méltóságos ur megszólítás a főispánnak

Makóról jelentik: A makói törvényhatósági bizottságba legutóbb ismét bevonták a már-már kiszorított ellenzék és azóta a megyegyűlések képe egészen megváltozott. Egy-egy megyegyűlést már napokkal előtte nagy izgatottság előzi meg. Főleg, mikor az ellenzék olyan indítványokat ad be, amelyek az általános, tífkos választójoggal, a gyülekezési jog és sajtószabadság korlátozásával, a kormány gazdasági, kül- és belpolitikai működésével vannak szoros kapcsolatban, vagy esetleg még a főispánt, Purgly Emilt is meg merik interpellálni.

A legutóbbi megyegyűlésen az alispáni jelentéshez például az órákhosszat tartó hozzászólások alkalmával, az ellenzék szónokai heves vitát provokáltak és érdekes ügyet pattantottak ki. Az történt ugyanis, hogy az októberi közgyűlésen az ellenzék indítványokat a főispán levétette a napirendről, mielőtt még az indítványozóknak indítványuk megokolását megengedte volna.

A főispán eme intézkedését a belügyminiszter megváltoztatta, elrendelte, hogy az indítványok napirendre tűzöndök

és a törvényhatóság csak a javaslattevő felszólalása után dönthet arról, hogy kívánja-e annak tárgyalását, vagy sem. Purgly Emil főispán, aki egyébként az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár igazgatósági tagja és Aradon általánosan ismert férfi.

nem engedte meg a miniszteri döntés kézbesítését és így az iratok ismét visszakerültek a belügyminisztériumba, kedvezőbb döntés kieszáklése végett.

Sok kommentálásra adott okot és fokozta az izgatott hangulatot a főispánnak ama felszólí-

tása, hogy a törvényhatóság tagjai írásos beadványaikban a „Tekintetes törvényhatósági bizottság” és „Méltóságos Főispán ur” megszólítást kötelesek használni — szokásjogon. Az ellenzéki felszólalások erőyes hangon utasították vissza Purgly Emil követelését és a főispán is engedett álláspontjából, mindenkinek egyéni izlésére bizva a használandó megszólítást. Az izgalmas megyegyűlések eseményeit erősen tárgyalták a városban, komolyan beszélnek arról, hogy

Purgly Emil rövidesen visszavonul a vármegye irányításától és a főispáni széket ismét a nyugodalmas gazdálkodással cseréli fel.

Álarcos nők

A pattanások vagy vérkelek puderekkel vagy festékekkel való álcázása nagy hiba. Ne leplezzék el az arcbőrt, hanem ápolják Cadum-kenőccsel. Egy esti, lefekvés-előtti bedörzsölés elégséges, hogy a gyulladás alvás közben beálljon. Rövid idő alatt látni fogják, hogy a vérkelek és a pattanások eltűnnek és hogy az arcbőr természetes szépségét visszanyeri. A Cadum-kenőcs kitűnő kihatással bír az ekcemára, pattanásokra, kiütésekre, a kopaszságra, fagyásra, égési sebckre stb.

Az idei nyáron nem lesz katonazene Aradon

A város közönségének rovására takarékoskodik a revíziós bizottság — Dr. Lutai polgármester csak nehezen tudta megmenteni az aszfaltozásra és uccakövezésre felvett költségvetési tételeket

Ma reggel folytatta munkáját a tmesvári revíziós bizottság, amely a város 1931. évi költségvetését revideálja felül. A mai napon az aszfaltozásokra és uccakövezési munkálatokra felvett alapokat akarta csökkenteni a bizottság, azonban Lutai Cornel dr. polgármester nyomban interveniált és kifejtette, hogy a lakosság jogosan várhatja el a várostól, befizetett adója fejében, hogy az uccákat kikövezzék és a járdákat aszfaltozzák. A polgármester kívánságára a revíziós bizottság érintetlenül hagyta ezeket az alapokat. Hasonló eset történt az autólölcsölővel, amelynek összegét szintén törölni akarták a költségvetésből, de amelyet végül helybenhagytak. Nagy vita fejlődött ki a város luxus-autójánál

is, amelynek megvásárlására szánt összeget szintén meghagyták.

A mai délelőtt folyamán kevés változás történt a költségvetésen. A bizottság azonban nem kegyelmezett meg annak a százezer lejnek, amelyet a katonazene szubvenciójára vettek fel és ezért könyörtelenül törölte. Ez annyit jelent, hogy az idén nyáron nem lesz térzene, sem a Maros-parton, sem pedig a korzón. A munkát délután négy órakor folytatta a bizottság, amikor is a különböző városi vállalatokra került a sor.

Ma délután a revíziós bizottság a tisztviselői fizetéseket vizsgálta felül és ennek során törölte a városi tisztviselők lakbérpótlékát, ami általános elkeseredést keltett az érdekeik körében.

Róluk

Irtá: HAVAS EMIL.

Olvasom évek óta Lakatos László vitriolba mártott tollal írt írásait a nőkről. Nem a dicsőséget irigylem tőle — az élvezetet.

Nőkről paradoxonokat írni. Látszólagos ellenmondás. A nőben nincs ilyesmi. A nőben sohasem látszólagos az ellentmondás.

„Ha nőről írsz, szívárványba mártsd a tolladat.” Vajjon a költő — a szegény — megtudta-e tenni az utat a sáros földtől a szívárványig, vagy míg járta e nehéz utat, százszer, ezerszer visszarántották gyengéd női kezek a szívárványtól a földre?!

Nietzscheről, Weiningerrel — e híres nőgyűlölőkről — már megállapították, hogy reménytelenül szerelmesek voltak. Asszonyok állapították meg. A nő nem tudja elviselni a gondolatot, hogy a férfi gyűlölő. Az ilyen férfiről azt állítja, hogy nem ismeri a nőt és hogy a gyűlölete — reménytelen szerelem. De mit fog rá arra a férfire, aki azért gyűlölő, mert elérte? — Csináltat egy új pszichológiát és megállapítja tudományosan, hogy a gyűlölet a szerelem ambivalense. A nő tehát még a pszichológiában is győz. Csak a logikában nem. De ezt pótolja a poézissal. A hazugság költészetével.

Hogy lehet az — kérdeik — hogy a férfi, aki gyűlölő a nőt, ennyire hive lehet a házasságnak. A férfi erre azt mondja: A modern pszichológia ezt is megmagyarázza: A férfi tulnyomóan mazochista — az alárendeltségre törekszik... A feleség azt mondja: Egy angyal mégis csak van a világon... A nő azt mondja: több is van. Hiszen minden valamire való férfinak angyal a más felesége... A férfi hallgat és azt gondolja: Nem az a baj, hogy a férfi mazochista, hanem az, hogy a nő szadista. S igen, igen: a más felesége mindig angyal. S hogy van az, hogy mi mégis valamennyien elkárhozunk?!

Azért egy férj mégis azt mondta nekem: Egy asszony mindenre képes. Még arra is, hogy jó legyen. — A szomszédja felhördült: Az asszony mindenre képes? . . . Semmire sem képes. S mind a kettőnek igaza volt.

Nem különös: minden nép nyelvében, irodalmában bevett szó, fogalom, alak a nőgyűlölő. Ez, hogy: férfigyűlölő, egészen mesterkéltszó, alig ismert fogalom, az alakját pedig soha nem rajzolták meg.

Tehát: a férfi gonosz, mert gyűlölő a nőt. A nő sohasem gyűlölő a férfit. A nő — angyal. Galamb. Epéje nincs. Ami volt, azzal megmérgezte a férfit.

Mona Lisa óta minden nő titokzatos mosolyt hord. Az eredetire egy isteni művész keze festette a mosolyt, a többire rendszerint egy-egy kontár. De azért minden nő úgy járkel a világban, mintha műretek lenne és nem egy átlagos giccs.

A férfi cinizmusa teremő. Új világnézetet hozott és filozófiai rendszert létesített. A nő cinizmusa romboló — megcsúsz a férfit szörösből-börösből.

Egy kis társaságban tíz asszony volt jelen. Egy férfi a milói Vénuszról beszélt és alakját az egyik asszonyéhoz hasonlította. Ez el is hitte. A többi asszony pedig kifeszült, végigsimított magán a benső kérdéssel: hát akkor mi vagyok én? Ahol nők közt egy bók hangzik el, elröpi az Eris almája. Hora, Athéné, Aphrodite megmérköznek s a férfi — Párisnak döntenie kell. Mindegyik asszony azt gondolja: Páris megér egy misét. Sok közülök azt, hogy megér egy fekete misét is. — Így lesz sokszor a bókbal alias kerítő.

A nőben kevés hazugság van: a gondolata, a szava, a lélekzete. A nők mégis arra hivatkoznak, hogy az Igazságnak Justizia az istennője. Valóban így van. De az is kétségtelen, hogy szegény istennőnek be kellett kötnie a szeméit, mert elszégyelte magát asszonytársai miatt.

Prevoznak van egy szép regénye: A szüz férfi. — Az író néha kénytelen a költészettől a valóságba menekülni.

Férfi sorsa a nő. Sors bona, nihil aliud. Nem tragédia, hogy a férfi a jó sorsot soha meg nem találhatja?

Egy héten belül harminc asszonytól halottam ezt a kifejezést: sex appeal. — Eszembe jut, hogy amikor az egyszeri csizmadia kitétte a boltja fölé, a cimtáblára: Csizmadia és kéjgáz. — s kérdezték, hogy ez mit jelent, — ezt felelte: Én sem értem, de jól hangzik.

Mondd egy nőről, hogy nem feleségnek való, — feltétlenül férjhez fog menni. Minden férfi azt akarja, hogy akit majd elvesz feleségül, valahol az apáca és a kokott közt legyen. Minden férfi pedig azt, hogy a felesége apáca és a másé kokott.

Mégis igen sok asszony szem elől téveszt, hogy az egyetlen létjogosultsága, hogy anya lehet. Az asszonyok siettek bevezetni az egyke rendszert, de propagandát folytatnak a házasság ellen és csak kényszerből fanyalodnak az egyférfi-rendszerre.

A házassági drámák mértani formája a háromszög volt. Einstein óta azonban a mértani formák is relativekké váltak és a modern szinpadí írók már a házassági négyszögről oktatják a nézőket. Amilyen tanulmányok az asszonyok, nemsokára új mértani képleteket is várhatunk.

Ezekben a házassági drámákban mindig, kivétel nélkül egy asszony szerepel és két férfi. És szegény asszonyok mégis a férfiak hűtlenségéről panaszkodnak.

Madarat tolláról — asszonyt a barátjáról — mondja egy hölgy: S akinek nincs barátja? — kérdelem. Azt az uráról — feleli — de az ritkaság.

Tehát maga sem hisz az asszonyi hűségben? — kérdelem. De igen — mondja: Credo, quia absurdum.

Interpelláció hangzott el a magyar képviselőházban a romániai népszámlálásról

az utódállamok népszámlálási módszereivel — mondotta Bethlen magyar miniszterelnök

Intő izenet ment a Népszövetségnek

Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén napirend előtt Pakots József a cseh és román népszámlálási akcióról szólalt föl. Kifejtette, hogy az utódállamokban lefolytatott népszámlálás Magyarország számára elsősorban elvi kérdés, miután a kisebbségek számarányát mesterségesen husz százalékkal akarták leszorítani. Pakots ezután részletesen kitért a cseh és román népszámlálások alkalmával publikált visszaélésekre.

Bethlen István miniszterelnök nagy beszédben válaszolt. Kijelentette, hogy nem akar az utódállamok vezetőinek hibájába esni, hogy más

„Udvarképes lett” a revízió eszméje a nemzetközi politikában

Budapestről jelentik: Az egységes párt ma ülést tartott, amelyen Bessenyei Zeno képviselő üdvözölte Bethlen István gróf miniszterelnököt, majd beszédében többek között a revízió ügyéről emlékezett meg.

Kijelentette, hogy örvendetes módon ma már nyíltan lehet beszélni erről a kérdéstről és a „revízió” szó udvarképes lett a nemzetközi politikai tanácskozásokon is. A nagyhatalmak is beállták, — jelentette ki — hogy a magyarok problémáját meg kell oldani.

Bethlen gróf miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a politikai újév a választások árnyékát veti előre. Sem a kormánynak, sem az országnak nem érdeke siettetni a választásokat, mert ez a mai gazdasági válság közepette sötétbeugrást jelentene. Felhívja a kisgazdákat, ne engedjék megbontani egységüket, majd a közéleti tisztaságról beszélt és tiltakozik minden olyan beállítás ellen, amely szerint Magyarországon „rothadtak” lennének az állapotok. A maga részéről leszögezte, hogy a múltban sem tért ki a felelősség elől és azt a jövőben sem fogja megtenni. A miniszterelnököt nagy ünneplésben részesítették.

Inkább a kisebbségi kérdés, mint a revízió...!

Párisból jelentik: A Le Journal mai számában nagy cikket ír Briand, Hösch és Zalesky párisi tárgyalásairól. A lap szerint fő-

Oriási méretű tranzakciót hajtott végre a Kreuger-konzern

Meglepetésszerűleg 50 millió dollár értékű

kötvényt bocsátott ki a világ gyufakirálya. Newyorkból jelentik: Lee Higginson & Co. és a newyorki nagybankok konzernje ma az International Match Corp. (Kreuger-konzern) 50 millió dollár értékű részvényekre átváltoztatható aranykötelezvényeit bocsátották ki aláírás végett. A tíz évre szóló 5 százalékos kötelezvények kibocsátási árfolyama 96 százalék és azokat bármikor elsőbbségi részvényeké lehet becsatolni. A kölcsön összegét főleg a német, lengyel, norvég, dán, török, portugál és kolumbiai gyufamonopólium finanszírozására fogják fordítani. Az International Match Corporationban a Kreuger-konzern mérvadóan részes.

A Svenska tőkeemelése után, mely 150 millió svéd koronát hozott a Kreuger-konzernnek, a gyufatrösztnek ez a kibocsátása meglepetésszerűen jött. Az International Match Corp. annak idején a német gyufakölcsön átvételében is érdekelve volt és az újabb kibocsátás által nyilván annak finanszírozását akarják megkönnyíteni.

államok belügyeibe avatkozzon, azonban az a mód, ahogy az utódállamokban a népszámlálást lefolytatták, a kisebbségi jogoknak és a kisebbségi szerződéseknél lábbal való tiprása. A miniszterelnök ezután behatóan foglalkozott a kisebbségi szerződésekkel. Kijelentette, hogy a magyar kormány ezúttal nem fordul a Népszövetséghez a népszámlálási sérelmek miatt, miután a Csehszlovákiában élő magyar kisebbség már megítélte azt. Ünnepelesen kijelenti azonban, hogy ha a Népszövetség nem foglalkozik a Csehszlovákiában élő magyarok petíciójával, úgy Magyarország akciót indít a kisebbségi jogok érvényesítésére.

képpen a német-lengyel ellentétek ügyében folynak megbeszélések. Vigyázni kell arra, — állapítja meg a lap — hogy szigorúan a kisebbségi kérdés körül folyjon a tárgyalás és a vita ne csapjon át a revíziós kérdésre.

A francia lap egyébként a leszerelési előértekezletről is ír és megállapítja, hogy Franciaország Benest akarja az értekezlet elnöki székében látni, mert nagy szükség van arra, hogy ügyes és tekintélyes politikus vezesse a tárgyalásokat.

A gazdag zsidók és gazdag keresztények kifosztására oktatott egy antiszemita tanító

Szenzációs leleplezés egy regáli községben — Cuza professzor és az állam tanító — Hogyan tanítják a parasztságot.

Cetatea Albáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt letartóztatták Nicau Miklós Taslac községben lakó állami tanítót, akiről megállapítást nyert, hogy antiszemita szervezetet létesített és esküt vett ki a szervezetébe iratkozott parasztságtól, hogy minden parancsát vakon követni fogják. A tanítónál házkutatást tartottak és lefoglalták a Cuza professzorral és több jasi-i egyetem tanárral folytatott levelezését.

László Fülöp fiának esküvője egész London társadalmi eseménye volt

A világhírű magyar festő hűlése miatt maradt távol a fényes szertartástól — Mi a László-család »lombosi« előnevének hiteles története? — Laub Fülöptől — László Fülöpig

Az aradi Nachtnebel-család két képet őriz az egykori Laub Fülöptől

Londonból jelentik: London társadalmi életének kiemelkedő eseménye volt ma László Fülöp, a világhírű magyar festőművész fiának, lombosi László István Fülöpnek esküvője Vedsen Edith Alexandra bárónővel. Az esküvő fényes keretek között a Szent Márk-templomban folyt le és azon London társadalmi életének számos előkelősége vett részt. László Fülöpöt súlyos influenzája akadályozta meg abban, hogy az esküvőn megjelenjen. A drága nászajándékok közül kiemelkedett a menyasszonynak egy kitünően sikerült, hatalmas portréja, melyet László Fülöp maga festett menyének

Az aradi László-Laub festmények hiteles története

Aradon néhai Nachtnebel Ödön hagyatékában két festmény maradt, melyek mind-egyikére a Laub név van írva. Maga Nachtnebel Ödön a következőket mondotta a képek történetéről:

— A múlt század kilencvenes éveiben jótékony célú kerti ünnepély folyt le a Baross-parkban Aradon, ahol az akkori fiatal teányok jótékony célra sorsjegyeket árusítottak. Ezekkel különböző művészi és egyéb tárgyakat le-

Angol ágyukat rendelt a spanyol kormány

A tengeri kikötők stratégiai pontjait erősítik meg az új ágyuszörnyetekkel.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph jelentése szerint a spanyol kormány ágyukat rendelt a W. Armstrong angol cégnél. A partvédelemre szolgáló 38 centiméteres kaliberű ágyúk 80.000 angol fontba kerülnek darabonként és a spanyol hadügyminisztérium Cadixban, Carthagenesben és a Baleari szigeteken szereli fel azokat.

„A kormány intézkedései ellenére folytatni fogják működésüket a fitkos szervezetek”

Forradalmi felragaszok jelentek meg tegnap éjjel Iasi uccáin

Bucurestiből jelentik: A vasgárda elleni vizsgálat folyik és a sziguranca újabb házkutatásokat tartott a vasgárda és a Mihály arkangyal szervezeteinek helyiségeiben. Iasiban szombatról vasárnapra virradó éjszaka hatalmas felragaszokat ragasztottak ki, amelyek a Mihály arkangyal légió manifestumát tartalmazták. A manifestumok szerint a belügyminiszter rendelkezései nem lesznek elegendők ahhoz, hogy felosszassák a Mihály arkangyal és a vasgárda szervezeteit. „Az összes intézkedések ellenére — mondja a manifestum — mindkét szervezet folytatni fogja működését.”

A kihallgatások folyamán a szervezetbe beiratkozott parasztok azt vallották, hogy szó volt a gazdag zsidók kifosztásáról, de tervbe vették azt is, hogy utánuk a gazdag keresztények házaikat fosztják ki. Éjszakánként a tanító lakásán tartották gyűléseiket és Nicau propagandairatokat olvasott fel nekik. A parasztok vallomása nagy feltűnést keltett.

A fenti londoni rádió-jelentésünk közli a világhírű festő családjának „lombosi” előnevét is. László Fülöp sok angol, magyar és egyéb külföldi rendjel tulajdonosa, de legbüszkébb arra a magyar nemességére, amelyet még I. Ferenc József adományozott neki. A „Lombosi” előnév László Fülöp korábbi nevéből eredt. A világhírű festőt ugyanis egykor Laub Fülöpnek hívták és már jőnevű festőművész volt, amikor nevét Lászlóra magyarosította a német Laubról, amely magyarul tudvaleg „lomb”-ot jelent...

hetett nyerni. Nekem Fábúin Ella, később férjezett gróf Porcia Lajosné adott el egy sorsjegyet. Ezzel a sorsjeggyel nyertem a két Laub Fülöp aláírási képet. — Azért kettőt egy sorsjeggyel, mert „pendant”-képek voltak.

Néhai Nachtnebel Ödön hosszú évekig nem is tudta, hogy a Laub Fülöp nevű festőből később László Fülöp lett. Egy aradi képgyűjtő figyelmeztette rá és attól kezdve fokozottan becsben állt a Nachtnebel-családban a két értékes festmény.

Károly királyhoz indult látogatóba Wied herceg, a száműzött albán fejedelem

„Utóljára Párisban találkoztunk, akkor még emigráns volt,” mondotta a robogó bucaresti-i gyorsan a száműzött uralkodó. — „Én sem mondtam le még egy percre sem a trónról.” — Ma érkezett Bacauba a fenséges vendég. Divatos műfaj a száműzött királyok regénye, de Wied herceg még nem árulja el a happy endjét.

Budapestről jelentik: A Keleti pályaudvarról induló bucaresti-i gyorsal ma Romániába indult Wied herceg, Albánia volt fejedelme, aki a vonaton a 7. számú fülkét bérelte ki. Az egyik budapesti napilap munkatársa az ut egy szakaszán elkísérte a vonat érdekes vendégét és beszélgetést folytatott vele közeli terveire vonatkozólag, melyek romániai vonatkozásokkal állanak szoros összefüggésben; ezért a a szenzáció-számba menő cikket alább ismertetjük:

Károly király példája lelkesít . . .

A sablónos kérdéseken tulesünk az első pár percben:

— Honnan jön, fenség?
— Tiroli birtokomról, Achenseeből.
— Hová megy?
— Bacauba, melynek közelében feleségemnek birtoka van. Kicsit utánanézek a gazdaságnak. Talán meglátogatom Károly királyt is, akivel utóljára Párisban találkoztam, amikor még emigráns volt . . .

— Emigráns, mint fenséged! . . .
— Na igen. Olyanformán. Ő sem mondott ie egy percre sem trónjáról, noha a formalitást kikényszerítették belőle. De én még ilyen formai lemondást sem adtam ki a kezeim közül. Tudja, ugy-e, hogy tizennégy szeptemberében jogaim fenntartásával távoztam Albániából? . . .

— Ami tehát az akkori Károly hercegnek sikerült, az fenségednek is sikerülhet? — kérdezem.

— Őt sem hagyták el otthoni hívei. Engem sem. Határozottan kijelenthetem, hogy nagyon sok hívem van Albániában, akik teljes szívvel és lélekkel dolgoznak restaurálásom érdekében.

Valami készül Albániában

— Szóval fenséged el akarja foglalni az albán trónt, Achmed Zogu trónját?

— Nem ma és nem holnap, de holnapután talán igen. Ismétlem, én nem mondtam le az albán fejedelemségről és nagyon sok albán él, aki ma is engem tart uralkodójának.

— Szabad közelebbi részleteket tudnom?
— Beszélhetnék nyíltan, de amit mondanék, az ártana albániai híveimnek. Zogu már ügyis sokat bebörtönözött közülük.

— Európában vannak nagybefolyású és tekintélyes államférfiak, akik mellett állnak. Az albán-kérdés — ezzel nem mondok újat — ma talán izgatóbb nemzetközi probléma, mint valaha. Tudja, hogy összejöttünk pont Olaszország és Jugoszlávia között. Európa politikai konstellációjában sok olyan szempont érvényesül, amely akarva-nemakarva mellettem csoportosítja az erőket. Ne lásson bennem egy romantikus trónigénylőt. Az én igényeimnek komoly és szilárd alapjai vannak, amelyekről hallgatnom kell.

— Ki a legtekintélyesebb barátja?
A kérdésre nem felel mindjárt a herceg. Pillanatig gondolkodik, majd megkérdezi:

— A restaurációs tervektől függetlenül?
— Mondjuk így, fenség?
— Poincaré.

— Szóval francia részről rokonszenvvel kísérik fenséged restaurációs törekvéseit?

— Ezt nem mondom. Csak azt hangsúlyozhatom, hogy Poincaréhoz meglitt baráti szálak fűznek. Jól ismeri multamat és mai gondolkodásomat. A magam részéről Európa

A vonat szőkebajuszos, hatalmas termetű utasa, Wied herceg ma ötvenöt éves, de jóval fiatalabbnak látszik. Fiatalságának titka talán az, hogy hathónapos uralkodása alatt a fejedelmi gondok nem nagyon viselték meg és — amint a beszélgetés során kiderül — az a rajongás és lelkesedés, ahogy siel, koresolyázik, lovagol, viv, bokszol és uszik. Kétféle atlétatermetötől árad az erő és az aktivitás vágya. Egy ilyen embernek igazán fájhat, hogy nem lehet király.

egyik legnagyobb politikusának tartom. Háromszor végigolvastam memoárjait.

— Egy őszinte választ kérek, fenség. Mondja, mi a véleménye Achmed Zoguról, aki e pillanatban élő megtestesítője azoknak az akadályoknak, amelyek elállják fenséged útját a trón felé?

— Zoguról azt mondhatom, hogy rendkívül intelligens és ügyes ember. Erre jellemző, hogy szerb támogatással lett Albánia elnöke és olasz támogatással Albánia királya. Aki ilyen ügyes és tehetséges, arról csak elismeréssel lehet nyilatkozni. Elismerésemet, amely nem guny, hanem őszinte megnyilatkozás, fokozza az a körülmény, hogy Achmed Zogu valóban sokat tett az albán népért, főleg a népnevelés és általában a kultura terén. Ezért megérdemli a nép háláját. Viszont kormányzásának olyan hibái vannak, amelyekről nem tartom sem illendőnek, sem célravezetőnek a véleménynyilvánítást.

Aradváros elbocsátja a népkonyhák bűnös alkalmazottait

Feljelentés a ligeti népkonyha vezetője ellen — Egy munkanélküli szétosztotta a népkonyha személyzetének adagjait — Tésztagyuró gépet szerez be a város — Kétezer adag ebédet osztanak ki naponta

A népkonyhák ellen — mint mai számunkban megírtuk — különböző panaszok merültek fel. A mai napon írásbeli feljelentés érkezett be dr. Velcsov Géza helyettes polgármesterhez, a ligeti népkonyha vezetője, Lázár Gerő nyugalmazott főszolgabíró ellen, akit különböző szabálytalanságok elkövetésével vádolnak. Az alpolgármester a feljelentés nyomán kiküldötte Canea városi fertálymester-vezetőt, aki az ügyben lefolytatja a vizsgálatot. A népkonyhák elleni panaszok ügyében ma beszélgetést folytattunk Velcsov Géza dr. alpolgármesterrel, a ki a következőket mondotta:

— A szegényházi és a sélai népkonyhák-nál minden a legnagyobb rendben folyik és csupán a ligeti konyha ellen merültek fel panaszok. Itt sem történtek szabálytalanságok, csupán rendtelenségek és szó sincs arról, hogy nyulgerincek tüntek volna el. De még a rendtelenségeket sem türom és amennyiben beigazolódnak, hogy a ligeti népkonyha vezetője hívás, el fogjuk bocsátani állásából. De nem szabad kézpénznek venni a panaszokat sem. Eppen ma érkezett feljelentés hozzám, hogy a panasztevők egyik vezetője, Dobai Géza lakatos behatolt a konyhába, elvette azokat az ételadagokat, amelyeket a személyzet vett ki magának és szétosztotta a jelentkezők között. Ehhez természetesen nem volt joga és az ügyet áttettem a rendőrségre. Nem vagyok hajlandó megengedni az úgynevezett ellenőrző-bizottságok működését sem. A népkonyhát mi ellenőrizzük és semmiféle bizalmi-rendszert meghonosítani nem engedek. Ami végül az adagok nagyságát illeti, ennél a kérdésnél senkit nem ért káro-

Olcsó szálloda csökkenti a regiet!
Csak kereskedőknek és utazóknak!

Központi fűtéssel, folyó vízzel, világítással, adóval és taxákkal:

1 ágyas szoba csak 120 Lei **2 ágyas szoba csak 160 Lei**

1 ingyen fürdőt adunk két napi szállodai lakás után

HOTEL CENTRAL
Arad.

Királyi regényhős s az utolsó fejezet

— Mit szól fenséged Achmed Zogu súlyos betegségéhez? Néhány lap megírta, hogy állítólag gyógyíthatatlan gégetuberkulózisban szenved.

— A jelenlegi albán király súlyos betegségről tudok, de ne kívánja tőlem, hogy diagnózist adjak erről a betegségről. Nem mondhatom, hogy halálos, nem mondhatom, hogy életveszélyes. Nem vagyok orvos, csupán egy száműzött fejedelem.

Az utolsó mondatot nevéve mondja. Ez a fejedelmi szellemesség felbátorít arra, hogy megkérdezzem:

— Mondjuk, hogy igaz, amit a lapok írnak és Albánia ma, vagy holnap hirtelen elvesztene királyát. Mit csinálna akkor fenséged?

— Divatos műfaj most a száműzött királyok regénye. Gondolja, hogy az ilyen regényhős előre közli az olvasóval, hogy mi történik majd az utolsó fejezetben? Ilyesmít még regényben sem lehet elképzelni, hát még a valóságban.

sodás, mert mindenki megfelelő adaghoz jut.

A népkonyhákön egyébként ma máf kétezer adagot osztanak ki naponként, a jelentkezők száma egyre több és miután a város mindenkinek akar juttatni, azzal a gondolattal foglalkoznak a városházán, hogy hetenkint csak kétszer adnak hust, nem négyszer, mint eddig. A népkonyhákra való tekintettel különben a város a közeli napokban motorikus erővel hajtott tésztagyuró-gépeket szerez be. Velcsov Géza dr. alpolgármester naponként gyakorol szigorú ellenőrzést a munka menetére és amennyiben a legcsekélyebb visszaélést tapasztalja, a bűnös alkalmazottat nyomban elbocsátja.

Három tűzhányó egyszerre tört ki Argentínában

Elpusztult a vetés és az állatállomány az istenítélet helyén.

New-Yorkból jelentik: Az Associated Press értesülése szerint ma Argentínában borzalmas földrengés pusztított. A földrengés az ország északnyugati részén volt és azt három tűzhányónak, az El-Potrellonak, az Abrának és a Pobresnek kitörése okozta. A földrengésnek számos emberáldozata is van. A három tűzhányó kráteréből füst, láng és hamueső tört ki és a környékbeli lakosság rémülten menekült a tűzhányók közeléből. A földrengés színhelyén a vetés és az állatállomány teljesen elpusztult.

A kisebbségeket támadta a kommunista vádlott helyett egy kolozsvári ügyész

„A kisebbségek örvendenek az állam széttömlésén, — mondotta Colfescu dr. — mert mindenki őseinek szellemében él...” — Kinos feltűnést keltett az izléstelen kirehanás — Fehér Dezső dr. védő energikusan utasította vissza a felelőtlen vádakat, mire az ügyész visszavonta kijelentéseit

A vádlott végül is — kommunista propagandabeszédet mondott

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári törvényszéket külön csendőrszakasz szállotta meg arra az időre, amíg a III. szekció tárgyalja Clatan Ioan, a hírlédt kolozsvári kommunista agitátor izgatási bűnperét. A nagyterem ajtaját rendőr-alliszték foglalták el, akik még a legbenfentesebb törvényszéki embereknek is csak hosszas igazoltatások után adták meg a belépési engedélyt.

Ilyen körülmények között az érdeklődő ügyvédek, a hírlapírók és a tárgyalás résztvevőin kívül csupán néhány halinás parasztember és feketeruhás sziguranca-ügynök került be a terembe.

A hallgatag szovjet-ezredes

A tárgyalás bővelkedett az izgalmasabbnál-izgalmasabb részletekben. Nem abban a relációban ugyan, amitől a nagy felkészültséggel megjelent hatóságok tartottak; mert a kolozsvári kommunista el alkalommal tényleg meg sem tudták közelíteni a tárgyalási termet s így a bejelentett demonstrációk is elmaradtak. A vádlott egyénisége maga is rendkívüli. Besszarábiai illetőségű, ahol közismerten a legjobban fertőzték meg a szovjet-eszmék a kiszolgáltatott lakosságot. Clatant izgatásért in contumaciam már ötévi kényszermunkára ítélték: amnesztia mentette meg büntetésének kitöltésétől. Oroszországban éveket töltött a háboru után és a szovjetnek volt gondja rá, hogy a politikai condottiéret a társadalmat aláaknázó, agitációs munkára képezze ki. Ebben az időben, — állítólag — egy szovjet-ezred parancsnokává is tették. Megbízattással tért vissza Romániába és érdekes, — hogy bár az állambiztonsági hivatal pontosan informálva volt az új ágens kiküldetéséről — még sem sikerült eléggé követni titokzatos útjait. Eléggé jellemző, hogy bár semmi bejelentett foglalkozással nem rendelkezett, csak egy alkalommal bizonyították rá a kommunista propaganda vádjait; elítélhetésekor. Meglepően képzett ember, persze egyoldalú relációkban: de — mint minden félművelt és zavarosfejű új tudós — fanatikusa annak a kárhozatos elvnek, mellyel Moszkvában megfertőzték.

A kolozsvári sziguranca az elmúlt év novemberében fogta le, midőn autóval érkezett a városba. Az autót zsufolva találták izgató röp-

iratokkal. Clatan csökönnyös hallgatásba burkolózott a vizsgálat során és ezt a titokzatoságot nem bírták megtörni a vizsgálóbírói kihallgatások keresztkérdései sem.

A vádlott hallgat — vall az ügyész

Kezdik a főtárgyalást. Az elnök, *Cruciu dr.* címzetes táblabíró hosszán beszélget még *Colfescu dr.*-ral, aki az ügyész szerepét tölti be, mielőtt elfoglalja helyét. A hallgatag agitátort Fehér Dezső dr. ügyvéd védi. Sorra veszik a vádlott személyi adatait:

— Állandó lakhelye?
— A széles világ!
— Foglalkozása?
— Kommunista vagyok és foglalkozásom a szent tan hirdetése!
Mint egy ripacs, ugy ágál a karjaival az

Brutális támadás a kisebbségek ellen

A váratlan fordulatú vádbeszéd ellhangzása után — amelyben a vádlott kommunista helyett az ország kisebbségei ellen emelt súlyos vádat az ügyész — általános csend és figyelem közepette állott föl a védő:

— Rendkívül esodálkozom rajta, — mondotta — hogy az ügyész ur a társadalom megújítására vonatkozó anarchisztikus törekvésekkel vádolja a vádlottat, amikor önmaga is anarchisztikus törekvéseket akar meghonosítani az igazságszolgáltatásban akkor, amikor ilyen hallatlanul és eddig példátlan módon meggyanusít egy, a köteleességét szigorúan a törvény keretei között teljesítő védőt.

Egyébként a védő kéri az elnököt, hogy az ügyész ur kijelentéseit, valamint a saját tiltakozását vétesse jegyzőkönyvbe, hogy illetékes helyen az eljárást megindíthassa.

Az ügyész visszavonul

Az az általános megdöbbenés, amelyet az ügyész szavai a tárgyalóterem hallgatóságában keltett és Fehér Dezső dr. védő energikus, magát el nem ragadtató fellépése magát az ügyészt is megdöbentette, mert alig, hogy a védő befejezte tiltakozását, sápadtan és izgatottan emelkedett fel és széles gesztusok között biztosította a védőt a legnagyobb becsüléséről, tiszteletéről és azzal védekezett, hogy amit mondott, azt nem annyira az ügyvédre, mint általában a kisebbségekre értette.

Ez a kijelentés még élelkebb feltűnést keltett a tárgyalóteremben: Fehér Dezső a kijelen-

agitátor. Várja a fapsót? Az elnök rendreutasítja, mire elhallgat.

Colfescu dr. ügyész: Kérem az elnök ur engedélyt arra vonatkozólag, hogy a vádlott ismertethesse politikai hitvallását előttünk is, indító-okainak tisztább megítélése érdekében.

Fehér dr. védő: Tiltakozom az ügyész ur kérése ellen, mert nem tartozik a tárgyhoz. A vádlott megteheti zárszó jogán is a politikai manifesztációját, ha az elnök ur is hozzájárul.

Az ügyész szokatlan kérésének elvetése után került sor az ügyész vádbeszédre, melyet amaz egy vallomással kezdett. Bevallotta, hogy pusztán azért szeretne volna, ha a vádlott még a vádbeszéd előtt előadja politikai hitvallását, mert remélte, hogy ezzel újabb vádpontokat támaszthatja alá a maga beszédét. Ezt a lehetőséget — elismeri — meghiúsította a részen levő védő.

— A védő magatartása adott esetben természetes is, — mondotta *Colfescu ügyész* — mert

a védő is kisebbségi ember s természet-szerűleg örvend a román állam széttömlésének.

Ez a kijelentés az ügyész szájából való sággal frappírozta a hallgatóságot. A védő azonban megőrizte higgadságát és a legnagyobb türelemmel végighallgatta a vádbeszédet, amely végül is a vádlott súlyos megbüntetését kérte.

tés ellangzása után felállott és élesen mondtotta az ügyésznek:

— *Ez ellen a kijelentés ellen a leghatározottabban tiltakozom!*...

Az ügyész tovább mentegetőzött. Magyarázta szavait, ilyeneket mondott:

— *Mindenki az őseiben és az ősel szellemében él,* — mondotta Fehér Dezső felé fordulva és az alábbi kérdést kockáztatta meg:

— *Ön miben él ügyvéd ur?*

Mire Fehér Dezső csak amyyif válaszolt:

— *Én, ügyész ur, a diplomámban élek és a diplomámmal vagyok itt.*

A kínos vitakozás percekig tartott, aminek Fehér védő azzal a kijelentéssel vetett véget: Ha az ügyész ur visszavon mindent, amit mondott, abban az esetben elallok a további lépésektől. Ekkor *Colfescu ügyész* belátva, hogy a polémiaiban alul maradt, kijelentette, hogy:

előbb tett kijelentéseit visszavonja és meg nem történtnek tekinti.

Kommunista propagandabeszéddel zárult a tárgyalás

A kínos affér után az ítélet kihirdetését az elnök szombatra halasztotta el. Zárszó jogán ekkor a kommunista vádlott megragadta az alkalmat, hogy propagandabeszédét előadja, melynek során — mindenki élénk megdöbbenésére szemrehányásokat tett az ügyésznek azért, mert a kommunizmust káros és veszthető eszmének minősítette minden normális állampolgárné. Egészen belemelegedett a szaválásba, melyet a tárgyalóterem hallgatósága kénytelen volt végighallgatni, míg az egyik jelenlevő ügyvéd, *Bratu dr.* közbeszólásaival meg nem szakította a „szónokká” változott vádlottat. Az ügyvéd kifejezett tiltakozását az elnök jegyzőkönyvre vetette, majd az ülést bezárt.

Az aradi mozok mai mősora

5. 7 és 9 órákor.

CENTRAL: IM WESTEN NICHTS NEUES. A világ legnagyobb filmje, amely a háboruellenes propaganda eddig leghatásosabb eszközének bizonyult. — **Erich Maria Remarque** világhírhíró műve, **Lewis Milestone** mesteri rendezésében. Kezddskor az ajtókat bezárják.

SELECT: Premier, SZERELEM FARSANGJA. Vígjáték. A főszerepekben: Carmen Boni és Hans Junkermann.

ELITE: AZ UTOLSÓ PARANCS. Emil Jannings legmonumentálisabb alkotása.

GRADISTE: A VELENCEI KALMÁR. Shakespeare drámájának filmváltozata. Főszereplők: Werner Krauss Henry Porten és Harry Liedtke.

Válsággal fenyegetik a német kormányt a türelmetlen nacionalista pártok

Előkészül a német diplomácia a Népszövetség nagyfontosságú ülésének szakára — Curtius dr. külügyminiszter ragaszkodik álláspontjához: Németország a Népszövetségből nem távozik

Berlinből jelentik: A Reichstag mai ülése szenzációsnak ígérkezik, amennyiben a Brüning-kormány ezen az ülésen fogja előterjeszteni a genfi ülészak programját, amelynek igen sok, Németországot közvetlenül érdeklő pontja van. A jobboldal — mint ismeretes — igen éles ellenzéki magatartást tanúsít a kancellárral, de különösképpen dr. Curtius külügyminiszterrel szemben. A jobboldal ellenzéki viselkedését Brüning és az németországi útjára lehet visszavezetni. A dr. Curtius külügyminiszter elleni ellenszenv oka pedig az, hogy a külügyminiszter nem tette magáévá a nacionalistáknak azt a javaslatát,

amely szerint Németországnak ki kell lépnie a Népszövetségből.

A német külügyminiszter a holnapi ülésen elő akarja terjeszteni a német diplomácia előkészítő munkáját a genfi ülészakot illetőleg. Curtius dr. a parlament ülése után Genfben utazik, hogy részt vegyen a tanácskozásokon. Amennyiben a Reichstag mai ülésén Brüning, vagy Curtius dr. javaslata kisebbségbe kerülne, ami a pillanatnyi helyzet mellett egyáltalában nem kizárt dolog, ez esetben Németországban újabb kormányválság lesz, amely könnyen vezethet a Reichstag feloszlatására,

KERPEL könyvtár havi bérlete **40 Lej**

Ghandit Londonba akarják csalni

Fontos lépés történt az indiai béke helyreállítására

Londonból jelentik: A lapok közlése szerint egyelőre elmarad az indiai alkotmánytervező konferencia, miután alkalmat akarnak adni arra, hogy az indiai mohamedánok és a hinduk között létrejöjjön a béke. A konferenciát előreláthatólag az év őszén tartják meg Londonban. Az indiai béke helyreállítása tekintetében politikai körökben fontos lépésnek tekintik azt a nyílt levelet, amelyet három hindu képviselő közölt a Times mai számában és amelyben felszólítják az indiai mohamedánokat, bocsássák döntőbíróskodás elé a közöttük felmerült nézeteltéréseket. A képviselők a maguk részéről Macdonaldot, Lord Sanklejt, Baldwinit, Ghandit, valamint két nemzetközi szociálistát ajánlanak a döntőbíróskodás tagjaiul. Azonban hajlandók a mohamedánok kivánságára mást is elfogadni. Politikai körökben ezt az ajánlatot kísérletnek tekintik arra, hogy a nacionalisták vezérével, Ghandit Londonba csalják.

Megszünteti a város a Kulturpalota igazgatói állását

Popa Constantin kulturtanácsos hatáskörébe kerül a kulturintézmény vezetése.

Az álláshalmozási törvény életbeléptetésével kapcsolatban — mint megírtuk — sor került Nichi Lázár dr. kulturpalotai igazgató lemondására is. A város vezetősége eredetileg úgy határozott, hogy a lemondás esetén nyilvános pályázatot ír ki az állás betöltésére. Most azonban megváltozott a helyzet és Lulu Cornel dr. — értesülésünk szerint — teljesen leépíti ezt az állást és a kulturpalota adminisztrációját a kultúrszolgálatba olvasztja be. Popa Constantin, a kulturostály főnöke egyszerűs mind a kulturpalota vezetését is el fogja látni és ilymódon a város megtakarítja az igazgatói fizetés összegét

— Ujra akasztásra készülnek Magyarországon. Budapestről jelentik: Csak tegnap akasztották fel Szolnokon Kardos Mihályt és a legközelebbi napokban ismét akasztás lesz. Ismeretes, hogy a pécsi törvényszék hálálra ítélte Ambrus Sándor csendőrmestert, aki Pécs közelében borzalmas módon meggyilkolta és kirabolta a szalárdi postamesternt és annak nővérét. A halálos ítélet jogerőre emelkedett és legközelebb végrehajtásra kerül.

— Fehérneműt lopott a tolvaj cseléd. Az aradi rendőrségre ma előállították Russanda Mária 21 éves tarnovai illetőségű cselédleányt, aki legutóbb Weisz Márton Str. Selimberg 9-11, szám alatti lakosnál szolgált. A cselédleányt előbbi gazdája, özv. Auerbach Hermanné Eötvös-uca 15-17, száma alatti lakos jelentette fel, akitől Russanda Mária mintegy 10.000 lej értékű fehérneműt lopott. A kihallgatás során a fiatal lány bevallotta bűnét.

— Ezer munkanélküli bányász éhségfelvonulást rendezett. Londonból jelentik: Dél-walesben mintegy 1000 munkanélküli bányász „éhségfelvonulást” rendezett. A munkanélküliek szakadatlanul énekelték: „Aki kenyert akar, jöjjön velünk”. A tüntető bányászok a városháza elé vonultak és ott folytatták a tüntetést. A rendőrök végül békésen szétoszlatták a tömeget.

— Az aradi hadkiegészítő parancsnokság tudatja a liceum, a felsőkereskedelmi iskola és a tanítóképző utolsó évét végző növendékeivel, hogy a hadügyminisztérium megadta a tanulmányaikhoz szükséges halasztást. Kérvényeiket a sorozási igazolvánnyal, születési bizonyítvánnyal, legutolsó beiratásukat igazoló okmányokkal, az A. és B. deklarációkat legkésőbb január 20-ig kötelesek letenni a hadkiegészítő parancsnokságnak. Nagy pedig a hadügyminisztériumnak.

HATHAVI szolgálat után visszaengedik a katonaságtól az 1930-as korosztály sorozási revízióján behívott ifjakat

Nem történtek visszaélések, — állapítja meg a hadügyminisztérium — Négy évet szolgálnak, akik csalárd úton próbálnak kibujni a katonai szolgálat alól

Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium kommunikét adott ki az 1927-30-as korosztály sorozása kapcsán megindított vizsgálatra vonatkozólag. A kommuniké hangsúlyozza, hogy a lefolytatott vizsgálat és a hadbíróskodási ítéletek bizonyították, hogy az 1930-as korosztály sorozásánál nem történtek visszaélések.

Erre való tekintettel, az ezen korosztályba

tartozók, akiket utólag alkalmasnak találtak a revízió során és azokat besorozták, hat havi szolgálat után elbocsátó iratot adnak ki és a segédszolgálatra alkalmasokat előzetes kiképzés után, szintén elbocsátják.

A miniszter ez alkalommal hangsúlyozza, hogy azok, akik csalárd úton akarnak mentesülni a katonai szolgálat alól, a törvény vonatkozó szakasza értelmében, négy évi szolgálatra lesznek kötelezve.

Az ügyészség elé kerül a Renner-bőrgyár és a Turul-cipőgyár fuziója

A temesvári kiserésztvényesek vizsgálatot kértek a Turul Rt. igazgatóságának valamennyi tagja ellen — Mi történt az alatt, míg a Turul-részvények ára 220 lejről 30 lejre csökkent?

Temesvárról jelentik: A Derмата név alatt a kolozsvári Renner-bőrgyárral fusionált Turul-cipőgyár, — amelynek aradi vonatkozásai ismeretesek — újabb szenczióval szolgál. A fuzióval kapcsolatos átalakulás, az akkori látszat szerint simán ment, a háttérben álló bonvadalmak azonban csak most kezdenek kibontakozni. A volt Turul-cipőgyár kiserésztvényeseinek csoportja az ügyészséghez fordult és vizsgálatot kért Benedict Norbert volt vezérigazgató és az igazgatóság valamennyi tagja ellen.

A feljelentés szerint a 30 évig fennállott gyár Romániának legnagyobb cipőgyára volt, fiókjainak száma meghaladta a hatvanat, az épületek, telkek, gépek, nyersanyagok és áruk értékét figyelembe véve, a gyár körülbelül 130 millióra rugó vagyonnal rendelkezett.

A mérlegek állandóan gyarapodó tendenciát mutattak, csak az elmúlt év májusában megtartott közgyűlés hozott meglepetést, ami-

kor az igazgatóság egyszerre 24 milliót veszteségről számolt be. Ez a veszteség a legtöbb részvényes előtt rejtély volt, ezért a részvényesek a közgyűlésen határozatot hoztak, hogy egy háromtagú vizsgáló bizottság bírálja felül a mérleget, de ettől függetlenül megadták a felmentést az igazgatóságnak. A közgyűlés után az igazgatóság tagjai, akik a nagyrészvényesek sorából kerültek ki, eladták a részvényeket a Renner-bőrgyárnak, mielőtt még a kiküldött bizottság referált volna a közgyűlésnek a számadatok pontosságáról. Az igazgatósági tagok az újabb közgyűlés összehívása nélkül adták át a gyár vagyonát, az iratokat és a könyveket, sőt részben a berendezést is elszállították. Az üzleti sakkhúzások eredményeként a kiserésztvényesek arra ébredtek, hogy a 220 lejrel jegyzett részvények értéke állandóan csökkent és ma a részvény árfolyama a 30 lejt sem haladja meg. Az ügy fejleményei elé közgazdasági körökben nagy érdeklődéssel tekintenek.

Százegy esztendő „probirmamzelli” fedezték fel Párisban

Párisból jelentik: A társadalombiztosítási bejelentések alkalmával kiderült, hogy egy párisi áruház alkalmazásában egy 101 éves „probirmamzelli” áll. Bonnet Helén napi 13 frankért dolgozik az áruházban és még ma is friss erőben van. Páris város tanácsa ma hivatalosan értesítette a matrónát, hogy nem kell többet dolgoznia, mert öregsegi járadékot utal ki számára.

— Négyszáz hajót terelt össze a köd Hamburg kikötőjébe. Hamburgból jelentik: Az Elbe torkolatának vidékén vasárnap sűrű, áthatlan köd keletkezett. A környéken szünetel a hajóközlekedés. A hamburgi kikötőben 400 különféle nemzetiségű hajó torlódott össze a nagy köd miatt. Eddig összeütkezésére nem került sor.

— Rendőrségi hírek. Ma előállították az aradi rendőrségre Turi-Katalin 17 éves Str. Targului 5. szám alatti lakó napszámosleányt, aki minden igazoló irás nélkül az uccán csavargott. A fiatal lány ellen az a gyanu merült fel, hogy titkos prostitúcióval foglalkozik. — Csavargás miatt ma előállították a központi rendőrségre Grimberg Faige 56 éves lengyel állampolgárságú asszonyt. Grimberg Faigét átadják a szigurancának. — Viszsaeső bűnösöt, régen ismert tolvajt fogott ma az aradi rendőrség Budin Florea 60 éves ember személyében, aki részeg állapotban csavargott az uccán. Az eljárás megindult ellene.

— Állarcos- és jelmez-bálat rendez a házvezető. A 93-as gyalogezred február elsején, este fél kilenc órai kezdettel, nagyszabású állarcos- és jelmez-bálat rendez a Központi termében, az ezred zenekarának jóléti alapja javára. A házvezető bálija a szezon egyik kiemelkedő eseménye lesz.

Aki a telet nem szeret? Dromaitine-vel azt is megkedvelji.

— Jelentkezzenek a rendőrség utlevélosztályán! Az aradi rendőrség felhívja Samu Gizellát és Paál Arankát, hogy jelentkezzenek a kvestura utlevélosztályán.

— Adomány. A mai napon Bloch Janka 300 lejt juttatott az Aradi Közlöny kiadóhivatalába, hogy azt adják át a nélkülözések között élő Nikodém Jánosnak. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Katonai okmányok felülvizsgálása. A hadkiegészítő parancsnokság közli, hogy mindazok, akik december 18-ig nem jelentek meg a katonai okmányokat felülvizsgáló bizottság előtt, azok 1931. január 31-ig a várban mutatgatják fel utólag igazolványaikat.

— Meghívás. Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület folyó évi január 25-én délelőtt 10 órakor, az Iparos Otthon emeleti helyiségében tartja rendes évi közgyűlését, amelyre az egyesületi tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— Gyomor és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Közkórházi jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általában dicsérik. — A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Dr. Lakatos badeni szanatóriuma Wien mellett egész télen teljesen üzemenben. Összes diéták, külön szívosztály. A legnagyobb komfort, klinikai kezelés mellett a megfelelő szórakozások. Mérés-kelt egységárak úgy a pensio, mint a kezelésekre vonatkozólag.

Megszűnnek az adókető-bizottságok

A pénzügyminiszter javaslata, amelynek tendenciája látszólag a takarékoság, főcélja, hogy a múlt évi adók változatlanok maradjanak

Bucurestiből jelentik: Rendkívül érdekes törvényjavaslatot terjeszt a pénzügyminisztérium a közel jövőben megnyíló parlamenti ülészek elé. A pénzügyminisztérium ugyanis elhatározta, hogy megszünteti az adókető bizottságokat, mivel azok túlsok költséget emésztienek fel. Ennek következtében az adót a múlt évi adóalap szerint, a fiskus fogja ketvenni. Ezt a döntést aztán a megadóztatott polgár megfellebbezheti.

Munkatársunk értesülése szerint a pénzügyminisztérium takarékosági játéka mögött más szándék húzódik meg. Az egyszakasos

törvényjavaslattal azt akarják elérni, hogy a múlt évi adók változatlanok maradjanak. A pénzügyminiszter el akarja vonni annak lehetőségét az adókető, hogy az adó csökkentésére vonatkozó kérelmeket megértő fórum előtt előterjeszthessék. Nagyon jól tudja ugyanis a pénzügyminiszter, hogy a leromlott kereseti viszonyok az adók leszállítását is indokoltá tennék. Attól fél tehát, hogy az adókető bizottságok helyt adhatnának az adózo polgárok kérdésének és éppen ezért a takarékoság örve alatt eltörli az adókető bizottságokat.

A bolgár király házassága miatt

XI. Pius pápa isten megsértésének mondotta a bolgár királyi pár második szófiai egyházi esküvőjét — és Mussolini között

Miért nem került külföldre a pápa karácsonyi beszéde?

Rómából jelentik: A Vatikán és a fascista Olaszország között még nem is olyan régen létrejött a megbékülés. Annakidején ezt Mussolini egyik legnagyobb államférfiúi sikereként ünnepezték, azonban, amint utólag kiderült, ez a kiengesztelődés nem a legszilárdabb alapon nyugszik. A Vatikán-városnak, mint független pápai államnak a megteremtése több, mint félszázados ellentétet szüntetett meg Rómában, azonban ennek ellenére időről-időre ismételtelen olyan nyilatkozatok hangzottak el a Szentszék részéről, amelyekben a Vatikán elítélte a fascizmust és a fascista kormányzat módszereit.

Amint most kiderült, a pápa Karácsonyi beszéde súlyos támadást és szemrehányást tartalmazott Mussolinivel szemben. Jellemző a helyzetre és a fascista olasz kormány módszereire, hogy Olaszországból csak most kerülhetett a külföldre a Szentatya karácsony előtti beszédének teljes és hiteles szövege, mivel

annak közlését az olasz kormány mindaddig megakadályozta.

Ez az intézkedés egyébként teljesen érthető, mivel XI. Pius pápa szavai nagyon kényelmetlenek és nagyon kellemetlenek az olasz kormány számára. A pápa ugyanis a biborosokhoz intézett karácsonyi beszédében kijelentette, hogy a Szentszék rövidesen enciklikát fog kibocsátani a keresztény házasságról, mivel erre „a család és a társadalom mostani elvadásása” miatt multhatatlanul szükség mutatkozik.

Beavatottak szerint a Szentatya erre az állásfoglalásra a bolgár királyi pár házasságkötésének az ügye birta rá és

a szemrehányások elsősorban Mussoliniét illetik,

mert Olaszország keleti politikai aspirációi miatt ő hozta létre ezt a házasságot. A Szentatya tudvalevően beleegyezését adta ehhez a vegyesházassághoz és megengedte, hogy a ki-

Diamondot, a csempészek királyának fivérét, letartóztatták Ausztriában

Az amerikai rendőrség körözi a világhírű alkoholcsempészt

Innsbrückből jelentik: Steinauban, Brenner közelében letartóztatták Diamondot, akit az amerikai rendőrség alkoholcsempészek miatt elkövetett erőszakosságok miatt körözött és jelenleg is keres. A letartóztatott csempész a híres Diamond fivére, akit Amerikában a csempészek királyának ismertnek. Vallatása során azonnal beismerte, hogy ő az Amerikában keresett Diamond. Amennyiben Amerika nem kéri kiadatását, kioloncolják Ausztria területéről.

Színház — Irodalom — Művészet

* Pénteken már Aradon lesz Somlay Artur: Az aradi színház Ausztriai vendégének második vendégjátéka iránt városszerle óriási Aradon az érdeklődés. A nagy magyar jellemszínész — mint ismeretes — egy nagyváradi vendégjátékkal kötötte össze aradi látogatását. A terv megvalósítása elé akadályokat gördített, hogy Erdélyi nagyváradi színház vezetője elmulasztotta a művész számára a szükséges fellépési engedélyt megszerzeni. Szendrey Mihály nem így intézte el az aradi színház kiváló külföldi vendégeinek ügyét, Somlay Artur miniszteriuni fellépési engedélyre már hetekkel a művész Aradra érkezése előtt megvolt, Somlay Artur — mint ismeretes — a Csokoljov meg... című szenzációs francia vígjáték, a Töltőtoll és MórícZ Zsigmond örökéletű művének, a Sári bíró-nak vezető szerepében lép fel Aradon.

* A nagyváradi Szigligeti Társaság Aradon jelentettük, hogy a nagyváradi Szigligeti Társaság január 25-ikén a Kölcsey Egyesület vendégeként a Kulturpalotában nagyérdekességű irodalmi előadást tart. Dr. Némethy Gyula pápai prelátus, a kitünő eszete elnök öt író-társával jön el Aradra a Kölcsey Egyesület közönségéhez. Ezek közül az aradiak kiváló előadóként ismerik Marót Sándort, a „Nagyváradi” felelős szerkesztőjét és Tabéry Gézát, a neves regényíró, Peredy György a Szigligeti Társaság tiszteletbeli alelnök főtítkára és C. Bodnár Mária érdekes novellákkal, Papp Lajos, a Társaság títkára versekkel fog szerepelni. A váradi írók szereplése a Kölcsey Egyesületben az aradi társadalomnak örvendetes ünnepe lesz. Február 8-ikán a Kölcsey Egyesület a Szigligeti Társaságnak lesz előadó vendége. A nagyváradiak január 25-iki aradi előadására a Kölcsey Egyesület minden tagja számára az 1931. félelvi tagigazolvány ingyenes belépti jegy. Uj tagok a Kulturpalota olvasótermében jelentkezhetnek délelőtt 10—1-ig, délután 5—7-ig, amikor a Kölcsey könyvtárt is ingyen vehetik igénybe.

* A Kölcsey Egyesület magyar könyvei a Kulturpalotában értékes szépirodalmi művekkel szaporodtak. Ezek közt van Gulácsy Irén „Pax vobis” most megjelent regénye és Berde Mária, Zilahy Lajos, MórícZ Zsigmond, Herczeg Ferenc, Csathó Kálmán új kötetei. A Kölcsey Egyesület tagjai ingyen kapiák kölcsön a könyveket minden hétköznap délelőtt 10—1 és délután 5—7-ig. Az olvasóteremben megtalálják a tagok a Magyar Természettudományi Társaság összes folyóiratait, a „Nyugat”, „Erdélyi Helikon”, a „Vasárnap” szépirodalmi folyóiratokat és a „Korunk” társadalomtudományi folyóiratot. A Kulturpalota igazgatóságának gondoskodásából gazdagon vannak képviselve a kellemes olvasóteremben román, francia és német folyóiratok valamint román és magyar napilapok.

rályi párt Assisiben a katolikus egyház ritusa szerint megeskessék. Ugy látszik azonban, hogy a Szentszéknek nem hozták tudomására azt, hogy a bolgár királyi pár Szófiában görög keleti egyházi esküvőt is fog tartani. Ebben a tekintetben tehát a Vatikánt az olasz politikusok, elsősorban Mussolini, akik ez ügyben XI. Pius pápánál intervenáltak, félrevezették. A pápa az említett karácsony előtti beszédben

Isten megsértésének mondotta a szófiai orthodox esküvőt.

A beszédben a pápa nyíltan megtévesztésről és félrevezetésről tesz említést és kifejezetten megállapítja, hogy a házassághoz adott beleegyezés feltételei és biztosítékai tekintetében csalódások érték.

Az a tény, hogy XI. Pius pápa erről a dologról ilyen szenzációsan nyílt és súlyos kijelentéseket tesz, azt bizonyítja, hogy a Vatikán nem hajlandó Mussolini politikájára kedvéért egyházi alapelvei tekintetében sem: „múl dlozatot sem hozni és inkább szembenéz mindennemű konfliktussal, amelyeknek a következményeit előre nem lehet belátni. Mussolini egyelőre még nem válaszolt erre a beszédre, pedig bizonyos, hogy a Szentatya kijelentéssel nagy horderejű következményekkel járnak azokban a katolikus államokban, amelyek szoros belső kapcsolatot tartanak fenn a fascizmussal.

Két különvonat szállítja a bécsi munkásokat Pozsonyba a Remarque-film megtekintésére

A szociáldemokraták meg akarnak győződni arról, hogy volt-e ok a film betiltására — Naponta tizenöt-huszezer ember érkezik Pozsonyba

A Remarque-film bécsi előadásának betiltását, mint ismeretes, a szociáldemokrata pártvezetőség kifogásolta, mert nem látta indokoltának, hogy a háboru borzalmait oly eleven erővel érzékeltető filmalkotás csak azért ne kerülhessen az osztrák tömegek elé, mert esetleg sérti a német nacionalista érzelmeket. A Remarque-film lekerült a bécsi mozgó műsoráról, de ez nem jelenti az ügy végleges elintézését, mert a szociáldemokrata érzelmi lakosság minden áron meg akar győződni arról, hogy ok volt-e a film betiltására, ezért tömegesen látogat el a cseh szlovák területen levő Pozsonyba, ahol a döbbenetes realisztikus háborus kép már napok óta zsúfolt házak előtt pereg. Hogy a bécsi szociáldemokrata munkásság milyen komolyan fogja fel a kérdést, ennek az is bizonyítéka, hogy a mai napon két munkásvonatot érkezett Pozsonyba, mind a két vonat utasai azzal a szándékkal jöttek át, hogy megtekintsék a „Nyugaton a helyzet változat-

lan” című képet.

A bécsi szociáldemokrata párt minden áron lehetővé akarja tenni, hogy tagjai megtekintsék a filmet, ezért elhatározta, hogy most már naponként rendszeresen két vonatot indítanak Pozsonyba, hogy a munkásságának alkalma legyen megtekinteni a Remarque-filmet. A pozsonyi mozgószínházak igazgatósága ugy határozott, hogy egyszerre két helyen vetítik a képet, kizárólag a bécsi munkások számára, mert naponta 15—20.000 ember érkezik Pozsonyba a háborus film megtekintésére. Az előjelekből ítélve még legalább három hétig fog tartani a bécsiek pozsonyi látogatása. Természetesen ezzel a kirándulásokkal kapcsolatosan Pozsony város forgalma is alaposan megnövekedett és a Remarque-film bécsi betiltása nagy kihatással lesz Pozsony kereskedelmi életére. Érdekes, hogy a nagy osztrák forgalomra való tekintettel a pozsonyi mozgószínházak schillingben számolnak.

TARKA SZENZÁCIÓK

Csak tanuval!

A kolozsvári nő-orvosok ezentúl csak tanuk jelenlétében merik fogadni betegeiket, mivel több-izben előfordult már, hogy az orvosi rendelők zsarolói visszaéléseket kíséreltek meg egyes kezelő-orvosok ellen. Egy ilyen kísérletnek esett áldozatul Lőrinczy Sándor dr. neves kolozsvári bőrgyógyász is, akit öngyilkosságba kergettek a zsarolók vádaskodásai. A legújabb pedig Lupan Sándor dr. kolozsvári operateur-árvost vádolta meg visszaéléssel egyik fiatal páciense. Ez az eset provokálta a kolozsvári nőgyógyászok feltűnő, korunk mentálitására jellemző határozatát, amely védekezésre kényszeríti az orvosokat — saját pácienseik ellen.

Kasszakérdés a kisebbségi kérdés? Egyes bucuresti-i sajtóorgánumok larmájára könyvizsgálat készül állítólag a temesvári „Déli Hírlap” ellen. mert — ugyancsak állítólag, — külfországból credő pénzzel dolgozik. Érdekes, hogy az Universul pl. csak a Déli Hírlap kasszáján keresztül fedezi fel, hogy kisebbségek is élnek az országban, csak azt nem tudjuk: a kisebbségi kérdés érdekli őt jobban — vagy a kassza...?

KÉTMILLIÓVAL TÖBB A NŐ, MINT A FÉRFI. Statisztikai kimutatások szerint Németországban állandóan növekszik a nők számbeli túlsúlya a férfikkal szemben és ma két millióval több a nő a német birodalomban, mint a férfi.

Sétálj, fürödj és lélekedj jól — akkor 100 évig is élés! Gueniot tanár, a párisi orvosakadémia volt elnöke, aki maga is 99 esztendő, feltűnést keltő munkát írt arról, hogyan érheti el minden ember a századik esztendőt? Gueniot feljegyzése szerint voltaképpen minden embernek, ha közben nem éri halálos baleset, száz éves kornál előbb nem volna szabad sírba szállnia. A mai emberiség azonban természetellenes életet folytat. A százéves kor elérését elősegíti a nyugodt és békés élet. Bor és sör kismennyiségben nem árt, sőt ebéd után valamelyes pálinka sem okozhat bajt. A dohányzás egyáltalában nem rövidíti meg az életet. A legfontosabbak a könyvben előírt mindennapi légzési gyakorlatok, az egész test mindennapos ledörzsölése és lemosása, valamint a szabadban, levegőn való séta.

Rádióállomás épül a sivatagban. Ibn Saud, Hedzsasz királya szerződést kötött a londoni Marconi-társasággal tizenöt rádiótávíró állomás megépítésére Arábiában. A király két fővárosában, Mekkában és Riádban a király számára külön állomásokat létesítenek, ezenkívül négy teherautón fognak szikratávíró berendezést felszerelni, hogy a király sivatagi utjai során állandó összeköttetésben lehessen országa minden részével.

Arisztokratikus a szovjetnek a — tiszta gallér. A Daily Telegraph diplomáciai levelezője Moszkvából érkezett szemtanútól arról értesül, hogy a szovjethatóságok milyen sajátosságos eszközökkel igyekeztek a tömeg szenvedélyét a legutóbbi ellenforradalmi pör vádlottai ellen felkorbácsolni. Így például kényszerítették a vádlottakat, hogy hófehér gallért viseljenek, ami Oroszországban tudvalevően szinte elérhetetlen fényűzés számba megy és ami a vádlottakat arisztokratáknak, ellenforradalmárnak és a nép ellenségeinek bélyegezte. A vád képviselője utasítást kapott, hogy beszédeiben a régi orosz nemzeti sovinizmus kizárólagos feleleveníteni s az állítólagos idegen ellenségek elleni kirohanásaival az oroszországi szovjetellenes elemek rokonszenvét megnyerni igyekezzenek.

Pánik a fleury-i elmegyógyintézetben. Franciaországban az Orleans közelében levő Fleury község elmegyógyintézetében tűz ütött ki. A betegek és az ápolók közt leirhatatlan pánik keletkezett, a betegeket szabadon engedték és közülök több úgy elbujdosott, hogy teljesen nyomuk veszett. Egy ápolónő úgy akart menekülni, hogy a második emeletéről a lent kifeszített ponyvába ugrott, de oly szerencsétlenül esett, hogy a nyakát törté, egy másik ápolónő pedig ijedésként szélhűdést kapott.

Félmillió lej kifizetésére ítélte a törvényszék

az aradi Agronomul biztosítót
A vállalat nem akarta kifizetni egy halálos autókatasztrófa áldozatának a biztosított összeget — Az özvegy pert indított a biztosító ellen — A bíróság a per költségei megfizetésére is kötelezte az Agronomult

Egy Brassó környékén történt halálos kimeneteli autóbalesettel kapcsolatosan, érdekes polgári pert tárgyalt ma az aradi törvényszék. A peres ügyben az aradi Agronomul biztosító szerepelt alperesként, fölperes pedig Ascher Henrik brassói nagykereskedő özvegye. A brassói nagykereskedő tragikus körülmények között hunyt el az elmúlt év júniusában. Luxusautóján, Tibor nevű 13 éves fia társaságában kirándulni ment és a gépkocsi ki nem derített okokból, a Brassó közelében lévő Mitfalva határában felborult. A felborult autó Ascher Henrik mellkasát bezúzta, úgy, hogy az elszenvedett sérülések következtében, a helyszínen meghalt. Tibor nevű 13 éves kislánya pedig oly súlyos zúzódásokat szenvedett a ballában, hogy amputálni kellett azt.

A tragikus sorsu Ascher Henriknek halálos kimeneteli balesetre szóló biztosítása volt az aradi Agronomul biztosító intézetnél. A kötvény értelmében a biztosítónak 500.000 lej kellett volna fizetnie az özvegynek. Az Agronomul vonakodott beváltani a biztosítási kötvényt, előbb alkudozott, majd azzal a kifogással élt, hogy a halál körülményeiről beszerzett igazoló irások nem elegendők annak megállapítására, hogy Ascher Henrik halála és az autóbaleset között okozati összefüggés áll fenn. A brassói nagykereskedő özvegye dr. Höflich Béla aradi ügyvéd útján pert indított az Agronomul ellen. Az első tárgyaláson a biztosító

intézet azzal védekezett, hogy Ascher a baleset előtt két nappal megtagadta a díjnyugta kifizetését és kijelentette, hogy az Agronomullal nem hajlandó további összeköttetést fenntartani. A felperes ügyvédje viszont igazolta, hogy Ascher Henrik díjnyugtáját az esedékeség után 12 nappal kifizették, holott a törvény 15 napos határidőt ad a díjnyugta kifizetésére és csak emek letelte után tekinthető a kötvény semmissnek.

Az aradi törvényszék ma hirdetett ítéletet az Agronomul biztosító intézet ügyében. A bíróság megállapította, hogy a halálos kimeneteli balesetre szóló kötvény érvényes és hogy az autóbaleset és Ascher Henrik nagykereskedő halála között fentforog az az okozati összefüggés, amely a biztosítási kötvény kiegyenlítését feltételezi. Megállapította a bíróság azt is, hogy a nagykereskedő halála után a biztosító intézet egyezkedni próbált az özvegyvel, ezért

kötelezte az Agronomult, hogy tizenkét nap leforgása alatt fizesse ki az 500.000 lejt,

a halálos baleset napjától az ítélet napjáig fizessen kamatot és térítsen meg 47.000 lej perköltséget. Az Agronomul biztosító jogi képviselője egyelőre tudomásul vette az ítéletet azzal, hogy a törvényszabta határidőn belül dönteni fog az intézet a felelősség kérdésében.

LEGUJABB

Garami koncepciója győzött

a magyar szociáldemokrata pártvezetőséggel szemben -- A párt választmánya felhívta, foglalja el továbbra is eddigi pozícióját

Budapestről jelentik: Ma döntött a szociáldemokrata párt országos választmánya a pártvezetőség és Garami Ernő között felmerült konfliktus ügyében. A választmány ma éjszaka fél három órakor hozta meg az ügyben döntését, amelyet kommünikében közölt. A kommüniké szerint az országos választmány helyléssel veszi tudomásul a pártvezetőség határozatát, amellyel bebizonyította, hogy ragaszkodik a legutóbbi gyűlés által kitűzött irányelvekhez. A vezetőség és Garami Ernő között

nincsenek olyan ellentétek, amelyek ne volna áthidalhatók és ezért felkéri Garamit, dolgozzon a régi munkakedvvel és munkuerővel eddigi tisztjében. Hasonló felhívást intéznek a párt összes tagjaihoz, akiket együttműködésre szólítanak fel.

A határozat, amely ellen csak két választmányi tag szavazott, azt jelenti, hogy a párt vezetősége meghajlik Garami véleménye előtt, aki győzelmet aratott az egész vonalon.

Golyózapor zuhogott a gyanútlanul jálszogató gyermekekre

Megrendítő szerencsétlenséget okozott egy automatikus golyószóró-szerkezet, amelyet egy játékosan elhajított labda hozott működésbe — Három kisgyermek a helyszínen halt meg, többen megsebesültek

Madrídól jelentik: A Montforte tartományban levő Refojóban az egyik helybeli gazdálkodó különös védőszerkezetet szerelt föl házának kapujára. Ez a védőszerkezet éjszaka villamosáram vezetékebe volt bekapcsolva és a házba behatolni akarókra automatikusan módon sortűzet adott le. Nappal a villamosáram-veze-

tékből rendszerint kikapcsolták a készüléket. Tegnap délután gyermekek labdáztak a ház előtt. A labda oly erővel esett a készülékre, hogy az áram automatikusan bekapcsolódott és valóságos golyózapor zúdult a gyanútlan gyermekekre. Három gyermek a helyszínen nyomban meghalt, több súlyosan megsebesült.

Curtius dr. a német delegációval együtt

Genfbe utazott

Az új ülészakon megjelenik első ízben a bolgár miniszterelnök is, aki kölcsönt megy keresni a Népszövetséghez

Éjjel 1 órakor jelentik Berlinből: Curtius külügyminiszter Genfbe utazott a német delegáció tagjaival a Népszövetség most megkezdődő ülészakára. Liapceff bolgár miniszterelnök és Büroff bolgár külügyminiszter ma Genfbe utaztak. Ez az első eset, hogy a bolgár

miniszterelnök maga vesz részt a Népszövetség ülészakán. Politikai körökben ezt arra magyarázzák, hogy kölcsönt akar Bulgária részére szerezní, más verziók szerint pedig a miniszterelnök rendezni akarja a Bulgária és Görögország között fennálló helyzetet.

ÁLLAST FOGLAL A KÖZÖNSÉG a hangos- és némafilmek harcában

Tömegesen érkeznek hozzászólások az Aradi Közlöny moziankétféjéhez — „Aki ma a némafilmek híve, később a hangosok pártjához fog tartozni,“ írja az egyik levél

Általános érdeklődés kíséri az Aradi Közlöny ankétjét, amelyet vasárnapi számban kezdett meg, annak megállapítására, hogy Arad mozilátogató közönsége a hangos, vagy némafilmek mellett foglal állást. A beérkezett válaszokból megállapítható, hogy mindkét műfajnak megvan a maga nagy tábor, és ugyanannyian fejtegetik a hangosfilm előnyeit, mint amennyien a némafilmek játéka mellett kardoskodnak. Mai számunkban egyelőre két hozzászólást közlünk le, az egyik a „hangos“-ak, a másik pedig a „némák“ táborából érkezett be.

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Mindig szerettem az ankéteket, mert ezeknek során a közönség is nyilváníthatja a maga óhajait és sérelmeit. Arról van szó, hogy néma legyen a film, vagy hangos? A haladás embere vagyok és ezért a hangosképek mellett foglalok állást. Ha vannak is illuzióöntő mellékkörülmények, türelmeseknek kell lennünk, idővel azokat is kiküszöbölik. A némafilm sem volt a kezdet kezdetén kifogástalan. Csak emlékezünk vissza a homályos, ugráló és szomorító képekre, mennyi bosszúságot okoztak a nézőknek. Évek kellettek, míg eljutottunk a mai, minden igényt kielégítő filmekhez. A hangosfilm tökéletesítése is idő kérdése. Várjuk meg tehát, míg a most észlelhető hibákat kiküszöbölik és meg vagyok győződve arról, hogy aki ma még a némafilmek híve, később éppen olyan lelkesedéssel a hangosok pártjához fog tartozni. Egy mozilátogató.

A másik levél viszont különböző szem-

pontokat vet fel a néma-filmek érdekében. A hozzászólás így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztőség! A jelenlegi aradi moziépületeket a néma-filmek előadására építették és ezért akusztikájuk nem egészen megfelelő a hangos-képek leadásához. Ezen úgy akarnak segíteni, hogy szöveggel vonják be a falakat, ami viszont erősen tűzveszélyes. Ezekben a mozikban szaporítani kell a kijáratok számát, valamint állandó erős tűzoltói felügyeletet kell létesíteni a tűzveszély kikerülésére.

Valószínű, hogy a hangos-filmek gépeit évről-évre tökéletesítik és a ma használatban levő készülékek talán már a jövő évben muzeumba kerülő ócskaságok lesznek. Ne felejtjük el, hogy a rádió első éveiben gyártott gépek is primitívekké, értéktelenné váltak. *A mai viszonyok között a közönségnek olcsó szórakozóhelyre van szüksége.* A fent vázolt körülmények miatt pedig folytonos kiadások merülnek fel azoknál a moziknál, amelyek beszélő-filmeket vetítenek és így a helyárak is magasak lesznek. Meg kell hagyni a kisjövendelmű emberek számára a jelenlegi néma-filmes mozikat, mert manapság nemcsak a tisztviselő, hanem az iparos és kereskedő is főképpen az olcsóbb szórakozó-helyeket látogatja — ha egyáltalában jut erre is. — Ezért nem szabad elütni a közönséget ettől a még megmaradt szórakozási lehetőségtől. Tisztelettel: *Egy aradi polgár.*

ADORJÁN MIKSA átbeszélte New-Yorkból

Gramofonlemezen szólalt meg nyolc év múlva rokonai előtt — A kincses Amerikában sem rózsás a helyzet — Ott is munkanélküliség, leépítés és onnan is „kivándorolnak“

Csend van a szobában. Kiváncsi arcok ülnek körül a gramofont, özvegy Adorján Jenőné aradi uriaszony lakásán. Néhány vendég, rokonok és az uriaszony gyermekkel ülnek az asztalnál. A gramofonon szokatlanul kis lemez van. Ez a lemez Amerikából való. Egy, Aradról évekkel ezelőtt elszármazott fiatalember, Adorján Miksa küldte sógoronjének, özvegy Adorján Jenőnének.

A szobában csend van. Az uriaszony megindítja a gramofont, a tü elöször kellemetlenül karcolja a lemezt, majd megszólal a hang, amelyet közel egy évtizede hallottak utoljára. Adorján Miksa küldte el beszédét Amerikából:

Newyorkban sem fenékiig tejfel az élet...

Adorján Miksa bizonyára meg lehetett hülve, amikor hangját a lemeze felvették, mert itt erősen köhögni kezd, majd pedig így folytatja:

„Remélem, a gyerekek szorgalmasan tanulnak. Anyuka időtlenül írjon. Isten veletek!”

A szobában újra csend lesz. A hallgatók, a rokonok megilletődve hallgatják a csodát.

— A napokban szokatlanul vastag leveleket hozott a postás — mondja rövid szünet után Adorján Jenőné. — A borítékon a Paramount-filmgyár cégjegyzése volt, amikor pedig föl-bontottam, a sűrűn telegépelt levélpapíron kívül, egy miniatűr gramofonlemez került elő a borítékba. Nem tudtam a dolgot először mire vélni, majd pedig, még mielőtt a levelet elolvastam volna, egy ismerősömhöz vittem el a lemezt, ahol rögtön le is játszottuk. Sógorom már majd nyolc éve van Amerikában, jelenleg New-Yorkban tartózkodik, rendszeresen szokott írni, azonban ~~három~~ évek óta most halottuk először a hangját.

Csakhamar előkerült Adorján Miksa levele is. Szomorú dolgokat tudunk meg belőle. A kincses, gazdag New-Yorkban, szinte nap-

„Bizonyára meg lesztek lepve, hogy innen a messze Amerikából halljátok hangomat. Ezt azonban azoknak a tulajdányoknak köszönhetjük, melyekkel Amerika napról-napra megfélemlíti a világot. Jelenleg itt vagyok a Paramount-filmházban, amely a világ legnagyobb filmvállalatának tulajdonát képezi és amelynek egyik vezető embere a neves magyar származású Zukor Adolf. Talán azt gondoljátok, hogy a ti unokabátyátoktól is egy Zukor Adolf lesz, azonban erre nagyon kevés a kilátás és én megelégednék azzal, ha öreg koromra nem is milliómos, de legalább 100.000 dolláros lennék.”

ról-napra építik le a hivatalnokokat, a munkásokat. A Wall-Streeten egymás után zárnak be bankok és a híres filmvállalat műhelyeiben már csak félnapot dolgoznak az alkalmazottak, azaz három napot egy héten. Adorján Miksa három hónappal ezelőtt került, hónapokig fártó munkanélküliség után, mint vegyész, a Paramounthoz, de már akkor, mikor levelét és a meglepetésnek szánt gramofonlemezt föladata, bejelentette neki főnöke, hogy készüljön el arra, hogy rövidesen elbocsátják.

— A helyzet teljesen kilátástalan, — írja Adorján Miksa — tíz, tizenöt éves szolgálat után tesznek ki az uccára embereket és a válság, mely 1929. végén kezdődött, egyre fokozódik. Azt hiszem, loghelyesebb, ha innen Mexikóba megyek.

Két üzenet. Az egyik hangos, a másik néma. Az egyik kedélyes, a másik panaszkodó. Mindkettőt egy ember írta, egy ember mondta és végeredményben bizonyos rezignációval veszi tudomásul az ember, hogy a kincses Amerika sem kincses már, hogy bizony ott is buknak a vállalatok, hogy ott is fokozottan és talán egyre fokozódóan küzdenek, kínlódnak a kenyérért, a megélhetésért az emberek...

(m. t.)

Harcba száll a kulturáért a magyar ifjuság

Száztagu magyar dalárda — A műkedvelő-csoport versenye — Tudományos előadások — Kultürelőadás a Magyar Otthonban

Élet költözött a Magyar Párt Zrínyi-uccai klubhelyiségébe. A magyar ifjuság, a jövő várományosai teremtett itt magának fészket, amely ha kell, fellegráruul fog szolgálni a magyar kultúra védelmében és továbbfejlesztésében. Mennyi erő, milyen sok lendület, hány megsemmisült, magyar sóhaj szabadult fel a magyar klub ötletének megvalósításában. Olyan ez a fészek, mint a szongó mélikas, rajzás előtt. A magyar ifjuság minden tagja kivesszi részét a nagy munkából, amely kisebbségi kulturánk ingadozó pilléreit megdönthetetlen alapzatra fogja rögzíteni.

Az ifjusági tagozat elkészítette téli programját. Olyan sok minden hasznos tennivaló van itt összeakkumulálva, hogy szinte lehetetlennek látszik/a heroikus munkával való megküzdés lehetősége. A Magyar Párt megrendezi a műkedvelő színészcsoporthoz első versenyét, amely alkalommal Zilahy Lajos „Süt a nap“ című vígjátékát fogják előadni. Eerre az érdekes versenyre, amelynek jelentkezői határideje január 31., már számos vidéki műkedvelő-csoport jelentkezett. Az eddigiek szerint Nagylak, Világos, Pankota, Borosbes és Kisiratos műkedvelői veszik fel a versenyt.

Az ifjusági lelki és értelmi gondozásának más irányában is hasznosan tevékenykedik a magyar klub. Az ifjusági tagozat szakismerteinek és az általános művelődés körébe vágó ismeretek fejlesztésére havonként ismétlődő versenyt írt ki. A szavazás és a népdal ugyan csak versenyre kelnek és ezek a versenyek az ifjusági tagozat körében óriási érdeklődést keltenek. Száztagu dalárda áll és szépen megszorgozott ifjusági zenekara van ma már a magyar pártnak. A kultúrszakosztály egyik legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a Kulturpalota könyvtárának és a művészek által rendezendő tárlatok anyagának esztétikai ismertetését különböző művészekre bizza. A Komoly tudományok után sóvágó ifjak is kielégíthetik szükségletüket. Hetenként kétszer teljesen díjtalan irodalmi, természettudományi, művészeti, jogi és egészségügyi előadásokat tart a csoport, hogy az ifjak ismereteit gyarapítsa. Az előadások, tekintettel az érdeklődők elfoglaltságára, este fél kilenckor kezdődnek. A kultúrszakosztály teljesen díjtalan nyelvtanfolyamokat tervez, de egyben gondoskodott a tagok szórakozásáról is, amennyiben vasárnap délután 5—8-ig tánc-délutánokat rendeznek.

Itt említjük meg, hogy az ifjusági leány-és fiutagozatok a színházban tervezett kultur-előadásokat január 24-én és 25-én a Magyar Otthonban rendezik meg. Elhatározta a kultúrszakosztály, hogy a város külső területein díjtalan ismeretterjesztő előadásokat rendez. A fiutagozat szerda este fél kilenckor, a leánytagozat pedig csütörtökön este háromnegyed nyolckor tartja üléseit és tagfelvételeit. Mindenki tagja lehet ennek a tagozatnak, aki magyarnak vallja magát, aki a magyar kulturát akarja szolgálni, aki erőt érez magában, hogy felvegye a küzdelmet a magyar kulturáért.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőheiyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol egyenlő az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsdé, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsdé, volt Weitzer J.-u.

Dohánytőzsdé volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsdé, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel. ~~Mely aprók más-napló számában feltétlenül meg fog jelenni~~

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi műszaki bizottság elhatározta a villanyárak leszállítását

A kisfogyasztókra nyolc és fél százalékos engedményt jelent az új tarifa — Nagy árredukció az ipari fogyasztásnál és a közvilágításnál — Bevezetik a kettős órarendszert — Ipari áramdíjat fizetnek, akik villannyal főznek és fűtenek

Ma délután öt órakor ülést tartott Velcsov Géza dr. alpolgármester elnökletével Aradváros műszaki bizottsága, amelynek javaslatot kellett kidolgoznia a villanyáram árára vonatkozólag. Ismeretes, hogy a városi tanács január 16-ikára kitűzött ülésén döntének ebben a kérdésben. A műszaki bizottság néhány héttel ezelőtt albizottságot delegált a kérdés tanulmányozására és az albizottsági javaslat ma került a műszaki bizottság elé.

Velcsov Géza dr. megnyitó szavai után Muresan János városi főmérnök román, majd Trimbitioni Traian ipariügyi felügyelő magyar nyelven ismertette a javaslatot, amely nagyrészt a villanygyár vezetőségével egyetértően készült el és amely úgy a kis-, mint a nagyfogyasztóra nézve ármérséklést jelent. A kisebb fogyasztóknál az új tarifajavaslat körülbelül nyolc és fél százalékos engedményt jelent, de sokkal nagyobb jelentőségű az új díjszabás azokra nézve, akik villannyal főznek, vasalnak és fűtenek, valamint a motorikus erővel dolgozó vállalatokra.

Az új díjszabás — a javaslat szerint — a fogyasztás nagyságához képest állapítja meg a mérséklést és errenézve tizenegy kategóriát állít fel. Így például egy polgári háztartás, amely négy darab százwattos égőt használ,

50 kilowattóra fogyasztása után a rendszer 17 lejes, 50—150 kilowattóráig 15 lejes és 150-en felül 13 lejes díjat fizeti kilowattóránként.

Az alapárát a javaslat 17 lejben állapítja meg és ebből ad a villanygyár engedményt a nagyobb fogyasztóknak. A második kategóriába tartoznak azok, akik 8—12 darab százwattos égőt használnak. Ezek 150 kilowattóra fogyasztás után 17 lejt, 150—450-ig 15 lejt és 450-en felül 13 lejt fizetnek. A fogyasztás egy évi időtartamra értendő és miután még a leg-

kisebb polgári háztartás is több áramot fogyaszt a minimumként megjelölt számnál, mindenki bizonyos idő múlva eléri azt a határt, ahol a mérsékelt díjszabás kezdődik.

A javaslat még külön kategóriákat állít fel nappali és éjszakai fogyasztásra. Ennek az a hátránya, hogy külön villanyórát és külön vezetékkel kell felszerelnie annak, aki igénybe akarja venni, ami mindenesetre költséget jelent. Itt délután négy órától este tíz óráig a 17 lejt, este tíz órától délután négy óráig 12 lejt fizetnek a fogyasztók. Azoknak számára, akik lakásukon főznek, vagy fűtenek villannyal, az ipari díjszabást adták meg. Itt 400 hektowattóra évi fogyasztás után 7 lejt, 400—800-ig hat lejt és 800-on felül öt lejt állapították meg, az eddigi 7.50 lejes ár helyett.

A közvilágítás pontjánál is lényeges redukció történt, amennyiben az eddigi 12 lejt helyett ezentúl nyolc lejt fizet a város. Miután körülbelül negyven százalékkal emelte a város vezetősége az uccai villanylámpák számát, ez a redukció annyit jelent, hogy ugyanannyi pénzért sokkal nagyobb arányban világítják meg a város uccáit. Még egy újítást hoz a javaslat: a városi és megyei tisztviselők és nyugdíjasok az árakból tíz százalékos engedményt kapnak, ezenkívül pedig azok, akik 25 éve fogyasztói a gyárnak, az árammérő órák után megállapított díjnak csak a felét fizetik.

A műszaki bizottság teljes egészében elfogadta a javaslatot, amelyhez még hozzátette azt is, hogy a megállapított árak 1931. december 31-ig érvényesek csupán, miután minden év decemberében újabb ármegállapítás történik. A villanygyár részéről az ülésen megjelent Butoiescu igazgató, aki bejelentette, hogy a gyár holnap nyújtja át a város vezetőségének írásbeli választát a javaslatra nézve. Holnap tárgyalja az új díjszabást a permanens-bizottság, amely konkrét javaslattal lép a városi tanács elé.

Több száz vagon zabot szállítottunk eddig Magyarországnak

Mindenfelé élénk tempóban megindult a román zab exportja

Magyarország zabtermése a múlt évben meglehetősen gyenge volt. Ezzel magyarázható az a tény, hogy az idén feltűnően nagy mennyiségben kényszerült zabot importálni. Az elmúlt hó elejétől kezdve, már nagyobb mennyiségű zabot importált Romániából. A tőzsdei körök számításai szerint, eddig már 600—700 vagon román eredetű gabonát importált Magyarországra Romániából úszályokon. A múlt héten egyedül több, mint kétszáz vagon zabot exportáltunk Magyarországra. A külföldi származású zab után ugyan métermázsánként 4.8 aranykorona vámot vesznek Magyarországon és körülbelül ugyancsak métermázsánként 38 filléres forgalmi adót lehet számítani, ennek dacára, a román zab mégis konvenial az ottani piacon.

Zab-exportunk nemrégiben más államokba is megindult és ez a magyarázata annak, hogy a zab ára úgy Erdélyben, mint a regátban az utolsó hetekben emelkedett.

— Ötven éves az Ugri erdélyi kerület elnöke. Kolozsvárról jelentik: Farkas Mózes vezérigazgató, az Ugri erdélyi elnökét ma felkereste a gyár-áparosok szövetségének egy küldöttsége, hogy születésnapjának ötven éves évfordulójára alkalmával üdvözölje és megköszönje azt az önzetlen, céltudatos és kitartó munkásságot, mellyel a szövetséget megalakulásától kezdve vezeti.

Nem lehet 3 lejnél több a gyufa ára!

Cáfolja a monopol a gyufa áremelésének híreit.

Bucurestből jelentik: A monopol vezérigazgatósága ma kategórikusan megcáfolja azt a hírt, hogy a gyufa árát dobozonként 4 lejre emelné fel. A cáfolat közli az érdekeltekkel kötött szerződést, amely bizonyítja, hogy a gyufa ára Romániában maximálisan 3 lej lehet.

— 900 millió márka az idei német költségvetés. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés költségvetési bizottsága ma megkezdte ülését. Dietrich pénzügyminiszter bejelentette, hogy az idei költségvetés előreláthat deficitje 900 millió márka, amelyből 30 millió a kiadási többlet és 600 millió a bevételi csökkenés. A kiadási többletnél 200 millióval szerepel a munkanélküliek segélyezése.

— Az Aradi Kereskedelmi Testület 1931. évi január 25-én délelőtt 11 órakor évi rendszeres közgyűlést tart a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés. 3. Zárószámadások. 4. Költségvetés. 5. Jelentés helyiség bérletéről. 6. Elnök, tisztikar és választmány megválasztása 3 évi időtartamra. 7. Az új adókievetés és a kereskedelem egyéb aktuális kérdései. 8. Indítványok. Tekintettel az ügyrend nagyszámú tárgyaira a tagok teljes számmal való megjelenését kéri az elnökség. Domán Sándor elnök.

Az autótulajdonosok és nyílvános helyek tulajdonosainak e hó végéig kell benyújtani adóvallomásaikat

Az aradi pénzügyigazgatóság felhívása.

Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja az összes kávéház-, vendéglő-, tánciskolatulajdonosokat és mindazon helyiségek tulajdonosait, ahol zenekarok működnek, hogy 1931. január 31-ig nyújtsák be a pénzügyigazgatósághoz adóvallomásukat, melyeknek a következőket kell tartalmazniuk: a tulajdonos neve, a vállalat minősége, az ucca és a ház száma, a zenekar vagy előadás neve, az adók, melyeket fizet, a bér, amelyet fizetnek és a kiadásai összege, aláírás. Azok, akik nem nyújtják be a kélt időben vallomásukat, kihágást követnek el és a törvény rendelkezése értelmében megbüntettetnek.

Ugyanakkor felhívja a pénzügyigazgatóság az összes autótulajdonosokat (kivéve az autótaxiákat), hogy 1931. január 31-ig nyújtsák be vallomásukat, melyeknek a következőket kell tartalmazniuk: a tulajdonos neve, az autó márkája, típusa, hogy nyitott-e vagy csukott, az autó súlya, forgalmi rendszáma. Az autó be nem jelentését az adó háromszorosával büntetik.

— A gabonakivitel elősegítése. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli: Minthogy olyan panaszok érkeztek a kormányhoz, hogy a gabonakivitel céljaira nem állnak megfelelő vagonok rendelkezésre, a kormány 5000 fedett teher-vagont megfelelő toloajtókkal szereltetett fel s ilymódon ezek alkalmasak lesznek gabonaneműeknek ömlesztett állapotban való elszállítására. A toloajtók felszerelése a CFR-nek kilenc millió lejtbe került, s a közlekedésügyi miniszterium megengedte, hogy az ilyen vagonok használatáért 50 lejes pótdíjat számíthasson fel a vasut, hogy ilymódon amor tizálja a befektetett költségeket. Már e hónap folyamán rendelkezésre fognak állani ezek a vagonok.

A szerkesztésért felelősen
SALGÓ HENRIK
felel.

Fizessen elő

a legnagyobb magyar lapra, az

UJSÁG-12

leggyorsabb hírszolgálat,
a legjobb munkatársak:

Kóbor Tamás, Márai Sándor,
Lynkeusz, Szomoróy Emil,
Pünkösti Andor, Elek Artur és a magyar irodalom legjobb erői írják a lap minden sorát.

Előfizetési ára:

Egy hóra . . . 200 lej
1/4 évre . . . 500 lej

Előfizetni lehet:

Sándor Iván hirlapiroda,
Löbl hirlapiroda
aradi cégeknél.

